राज्यसेवा मुख्य परीक्षा - 2014

A

परीक्षा दि : 01/06/2014

CODE : **JO4**

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य अध्ययन-III

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 150
एकूण गुण : 150

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								
	केंद्राची संकेताक्षरे							शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक तीन चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील''.**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

www.reliableacademy.com 9922...3999

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

1. केंद्र शासनाच्या 'राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान' या योजनेअंतर्गत खालीलपैकी कोणते उद्दिष्ट अपेक्षित नाही ?

(1) रोपवाटीकांची स्थापना
(2) जुन्या फळबागांचे पुनरूज्जीवन
(3) सामूहिक शेत तळ्याची बांधकामे
(4) पडीक जमिनीवर वृक्षारोपण

Which of the following is not an objective of central government's scheme 'National Horticulture Mission' ?

(1) Establishment of Nurseries
(2) Rejuvenation of old fruit crop
(3) Construction of community tanks
(4) Plantation on waste lands

---

2. भारतातील लिंग गुणोत्तर काढण्याची पद्धत / सूत्र म्हणजे :

(1) $\text{लिंग गुणोत्तर} = \frac{\text{विशिष्ट क्षेत्रातील एकूण स्त्रियांची संख्या}}{\text{त्याच क्षेत्रातील एकूण पुरुषांची संख्या}} \times 1000$

(2) $\text{लिंग गुणोत्तर} = \frac{\text{विशिष्ट क्षेत्रातील पुरुषांची एकूण संख्या}}{\text{त्याच क्षेत्रातील स्त्रियांची एकूण संख्या}} \times 1000$

(3) $\text{लिंग गुणोत्तर} = \frac{\text{विशिष्ट क्षेत्रातील स्त्रियांची एकूण संख्या}}{\text{त्याच क्षेत्रातील एकूण लोकसंख्या}} \times 1000$

(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Sex ratio in India is calculated as :

(1) $\text{Sex ratio} = \frac{\text{Total No. of Females in a particular area}}{\text{Total No. of Males in the same area}} \times 1000$

(2) $\text{Sex ratio} = \frac{\text{Total No. of Males in a particular area}}{\text{Total No. of Females in the same area}} \times 1000$

(3) $\text{Sex ratio} = \frac{\text{Total No. of Females in a particular area}}{\text{Total population in the same area}} \times 1000$

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

3. मध्यान्ह भोजन योजनेच्या उद्दिष्टांमध्ये पुढीलपैकी एकाचा समावेश नाही :

(1) बालकांच्या सकस आहाराचा दर्जा सुधारणे.

(2) वर्गातील उपक्रमांमध्ये गरीब विद्यार्थ्यांचा सहभाग वाढविण्यासाठी.

(3) बालकांना पुरक पौष्टिक आहार देण्यासाठी.

(4) माता व तिच्या बालकांचा सकस आहाराचा दर्जा सुधारणे.

Mid Day Meal scheme objectives do not include :

(1) Improving the nutritional status of children.

(2) Encouraging poor children on classroom activities.

(3) Providing nutritional support for children.

(4) Improving the nutritional status of mother and their children.

---

4. पंतप्रधान ग्राम सडक योजनेद्वारे ग्रामीण भागात रस्त्यांची निर्मिती केली जाते. या योजनेकरीता पात्र गावांची निवड करतांना कमीत कमी ________ इतकी लोकसंख्या अनिवार्य आहे.

(1) 500 (2) 700 (3) 900 (4) 1000

Pradhan Mantri Gram Sadak Yojana is to provide road connectivity in rural areas. The eligibility for this scheme is habitation with a population of ________ persons.

(1) 500 (2) 700 (3) 900 (4) 1000

---

5. खालीलपैकी कोणत्या बाबींशी लोकसंख्या शिक्षणाचा संबंध आहे :

(a) सामाजिक-आर्थिक पर्यावरण (स्थिती) आणि लोकसंख्या यातील गुंतागुंतीचे आणि गुणात्मक संबंध.

(b) लोकसंख्येचा आकार आणि वाढीची प्रक्रिया यांचा संख्यात्मक अभ्यास

(c) पर्यावरण आणि लोक यांच्यात स्नेहाचे संबंध स्थापित करण्यासंबंधीचा अभ्यास

(d) समाजाची विविध वैशिष्ट्ये आणि पर्यावरण यांचा अर्थपूर्ण अभ्यास

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (d) फक्त

(3) (b) आणि (d) फक्त (4) (c) आणि (a) फक्त

Population study deals with :

(a) complex and qualitative relationships between socio-economic environment and population.

(b) the quantitative study of size and processes of population growth.

(c) rapport establishment with environment and people.

(d) the meaningful study of different characteristics of society and its environment.

Answer options :

(1) (a) only (2) (d) only

(3) (b) and (d) only (4) (c) and (a) only.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

6. श्रमिक शक्तीची तुलना ________ करता येते.

(a) उद्योगात काम करणाऱ्या केवळ संघटित मजूरांशी

(b) आर्थिकदृष्ट्या सक्रीय असलेल्या लोकसंख्येशी

(c) वस्तु आणि सेवा यांच्या अर्थोत्पादनात सहभागी व्यक्तींशी

(d) केवळ अनौपचारिक क्षेत्रात काम करणाऱ्या असंघटीत कामगारांशी

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (d) (2) (a) आणि (b) (3) (a) आणि (c) (4) (b) आणि (c)

Labour Force has been equated to ________.

(a) only those organized labourers who are working in Industry.

(b) economically active population.

(c) individuals who take part in the production of economic goods and services.

(d) only those unorganized workers who are working in informal sector.

Answer options :

(1) (a) and (d) (2) (a) and (b) (3) (a) and (c) (4) (b) and (c)

---

7. राष्ट्रीय कुटुंब आरोग्य सर्वेक्षण - 3 नुसार भारतात आरोग्याची काळजी घेण्यासाठी कोणते प्राथमिक क्षेत्र होते ?

(a) सरकारी वैद्यकीय क्षेत्र (b) खासगी वैद्यकीय क्षेत्र

(c) निम-सरकारी वैद्यकीय क्षेत्र (d) आयुर्वेदिक वैद्यकीय क्षेत्र

वरीलपैकी कोणते विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (d) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त

(3) (a) फक्त (4) (b) फक्त

According to National Family Health Survey - 3 which sector remains the primary source of health care in India ?

(a) Government medical sector (b) Private medical sector

(c) Semi - government medical sector (d) Herbal medical sector

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (d) only (2) (b) and (c) only

(3) (a) only (4) (b) only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

8. योग्य जोड्या जुळवा :

(a)	सहकारी अधिकोष व्यवस्थेत आवश्यक असणाऱ्या सुधारणांचे परीक्षण करण्यासाठी विशेष कार्यगट (2004)	(i)	आर. राधाकृष्ण
(b)	कृषी पत गुंतवणूकीवरील तज्ञ गट (2005)	(ii)	सी. रंगराजन
(c)	कृषी कर्जबाजारीपणावरील तज्ञ गट (2007)	(iii)	वैद्यनाथन
(d)	वित्तिय समावेशक समिती (2006)	(iv)	वाय.एस.पी. थोरात

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

Match the following :

(a)	Task - force to examine the reforms required in the Co-operative Banking System (2004)	(i)	R.Radhakrishna
(b)	Expert group on investment credit in Agriculture (2005)	(ii)	C. Rangarajan
(c)	Expert group on agricultural indebtedness (2007)	(iii)	Vaidyanathan
(d)	Committee of financial inclusion (2006)	(iv)	Y.S.P. Thorat

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

www.reliableacademy.com 9222333999

9. सुवर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजनेचे तत्त्वज्ञान प्रत्येक क्षेत्रासाठी तगेल असे सुयोग्य आर्थिक उपक्रमाची निवड करणे या गृहिताच्या आधारे कशी चालना मिळेल ?

(a) पायाभूत सोयी आणि पत सुविधांची तरतूद करून
(b) समुदाय रोजगार सुविधांची तरतूद करून
(c) उद्योजकता कौशल्ये विकास सुविधांची तरतूद करून
(d) बाजारपेठांची तरतूद करून

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (b) फक्त
(2) (a) फक्त
(3) (a) आणि (c) फक्त
(4) (a), (c) आणि (d) फक्त

Philosophy of the Swarna Jayanti Gram Swarozgar Yojana (SJGSY) is based on the assumption that carefully selected viable economic activities suitable to each area should be promoted by :

(a) Provision of infrastructure and credit facilities.
(b) Provision of community employment facilitiy.
(c) Provision of entrepreneurial skill development facility.
(d) Provision of marketing facility.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (b) only
(2) (a) only
(3) (a) and (c) only
(4) (a), (c) and (d) only

---

10. नियोजन आयोगाने सन 2002-03 ते 2011-12 या कालावधीसाठी पर्याप्त रोजगार वाढीच्या दराचा अंदाज व्यक्त करण्यासाठी तीन अधिकच्या गृहितांचा उपयोग केला तो म्हणजे,

(a) आधारभूत स्थिती ज्यात जी.डी.पी. वाढ 5.5%आहे.
(b) आधारभूत स्थिती ज्यात जी.डी.पी. वाढ 6.5%आहे
(c) उच्च वाढ स्थिती ज्यात जी. डी. पी. वाढ 8%आहे.
(d) वेगवान वाढ स्थिती ज्यात जी. डी. पी. वाढ 9%आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a), (b) आणि (c) फक्त
(2) (b), (c) आणि (d) फक्त
(3) (c), (d) आणि (a) फक्त
(4) (a) आणि (b) फक्त

The Planning Commission made an alternative projection for employment in the period 2002-03 to 2011-12 using three additional assumptions about the rate of growth namely :

(a) a base line scenario in which GDP grows at 5.5%
(b) a base line scenario in which GDP grows at 6.5%
(c) a high growth scenario with GDP growth at 8%
(d) a rapid growth scenario with GDP growth at 9%

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a), (b) and (c) only
(2) (b), (c) and (d) only
(3) (c), (d) and (a) only
(4) (a) and (b) only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

11. भारतीय जनगणना अहवालाने (2001) 20 व्या शतकातील लोकसंख्या वाढीच्या गतीचे चार टप्प्यांमध्ये वर्गीकरण केलेले आहे. काळ व टप्पा यात योग्य जोड्या जुळवा :

(a)	1901 - 1921	(i)	अतिवाढीची भिती घालविली
(b)	1921 - 1951	(ii)	लोकसंख्येची मंद वाढ
(c)	1951 - 1981	(iii)	स्थिर वाढ
(d)	1981 - 2001	(iv)	वेगवान वाढ

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

The Indian Census (2001) has classified or charted the momentum of population growth during the twentieth century into four distinct phases. Match each phase with the appropriate class :

(a)	1901 - 1921	(i)	Dissipating high growth
(b)	1921 - 1951	(ii)	Stagnant population
(c)	1951 - 1981	(iii)	Steady growth
(d)	1981 - 2001	(iv)	Rapid growth

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

www.reliableacademy.com 9222333999

12. (a) भारत सरकारने मानवी संसाधन विकास या वेगळ्या मंत्रालयाची स्थापना 1985 मध्ये केली.

(b) तोपर्यंत तो समाज कल्याण विभागाचा एक भाग होता.

वरील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?

(1) केवल (a) (2) केवल (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

(a) The Government of India created a separate Ministry of Human Resource Development in 1985.

(b) Until then it formed a part of the Social Welfare Department.

Which one of the above two is **incorrect** ?

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

13. बेकारांमध्ये सर्व व्यक्तींचा समावेश होतो की ज्या अशा आहेत -

(a) काम करण्याची इच्छा आहे पण काम मिळत नाही.

(b) काम करण्याची क्षमता आहे पण काम मिळत नाही.

(c) कामावरून रोजगार संधीच्या मर्यादांमुळे हंगामी अथवा कायम स्वरूपी कामावरून दूर केलेल्या.

(d) काम करण्याची इच्छा नसलेल्या म्हणून काम टाळणाऱ्या व्यक्ती.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (d) (3) (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

The unemployed consist of all persons who are :

(a) willing to work but could not get work.

(b) able to work but could not get work.

(c) on temporary or indefinite lay - of where employment opportunities are very limited.

(d) not willing to work therefore avoiding work.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (d) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

14. पुढील दोनपैकी कोणते भारताच्या जलद लोकसंख्या वाढीचे कारण **नाही** ?

(A) उष्णकटिबंधातील वातावरण

(B) सार्वत्रिक विवाह

पर्याय :

(1) केवळ (A) (2) केवल (B)

(3) दोन्हीही नाहीत (4) दोन्हीही

Which of the following two is **not** a cause for the rapid growth of population in India ?

(A) The tropical climate.

(B) Universal marriage.

Options :

(1) Only (A) (2) Only (B)

(3) Neither (A) nor (B) is true (4) Both (A) and (B)

---

15. पुढील कोणते विधान **अयोग्य** आहे ?

(1) भारत आकारात यु.एस.ए.च्या दोन-पंचमांश आहे परंतु भारताची लोकसंख्या यु.एस.ए.व यु.एस.एस.आर. च्या एकत्र लोकसंख्येच्या अडीच पट आहे.

(2) भारत प्रतीवर्षी आपल्या लोकसंख्येत एक ऑस्ट्रेलिया जोडत आहे.

(3) भारताची लोकसंख्या आफ्रिका व लॅटिन अमेरिकेतील 55 देशांच्या एकत्र लोकसंख्येएवढी आहे.

(4) भारतात आज प्रत्येक मिनिटाला 74 मुले जन्मतात.

Which of the following statements is **incorrect** ?

(1) India is just two fifth of USA but India's population is more than two and a half times the population of the USA and USSR put together.

(2) India adds one Australia to its population every year.

(3) Indias population is equal to the total population of 55 countries of Africa and Latin America.

(4) In India today 74 babies are born every minute.

---

16. राष्ट्रीय स्वास्थ्य बिमा योजना (RSBY) अंतर्गत नोंदणीकृत कुटुंबास कमीत कमी .... रूपयांचा विमा लाभ मिळू शकतो.

(1) ₹ 30,000 (2) ₹ 40,000 (3) ₹ 50,000 (4) ₹ 1,00,000

Rashtriya Swasthya Bima Yojana (RSBY) provides health insurance cover of ₹ ________ to each enrolled family :

(1) ₹ 30,000 (2) ₹ 40,000 (3) ₹ 50,000 (4) ₹ 1,00,000

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

17. 'लोकसंख्या व विकास' या विषयावर 1994 मध्ये कैरो येथे भरलेल्या आंतरराष्ट्रीय परिषदेत 2015 पर्यंत साध्य करण्यात येणारी उद्दिष्टे (ध्येये) कोणती होती ?

(a) बालमृत्युचे प्रमाण दर 1000 जन्मलेल्या बालकांमागे 35 बालमृत्युपेक्षा कमी करणे.
(b) जन्मत: वय वर्षे 75 पेक्षा जास्त आयुर्मान वाढविणे.
(c) बालमृत्युचे प्रमाण दर 1000 जन्मलेल्या बालकांमागे 45 बालमृत्युपेक्षा कमी करणे.
(d) जन्मत: वय वर्षे 70 पेक्षा जास्त आयुर्मान वाढविणे.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त
(3) (c) आणि (d) फक्त (4) (a) आणि (d) फक्त

In the International Conference on population and development held at Cairo in 1994 what were the goals set for 2015 :

(a) reduction of IMR to below 35 infant deaths per 1000 live births.
(b) increasing life expectancy at birth to more than 75 years.
(c) reduction of IMR to below 45 infant deaths per 1000 live births.
(d) increasing life expectancy at birth to more than 70 years.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only
(3) (c) and (d) only (4) (a) and (d) only

---

18. जागतिक आरोग्य संघटनेचे आजपर्यंत साध्य केलेले सर्वात मोठे विकास काम म्हणजे :

(a) जागतिक भागीदारीसाठी व्यासपीठ पुरविणे.
(b) सुधारीत आरोग्य सुविधांची उपलब्धी आणि लाभ.
(c) प्रासंगिक विषय आणि तंबाखु नियंत्रणासाठी ठराव.
(d) सर्वांसाठी आरोग्य

वरीलपैकी कोणते विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (d) फक्त (2) (c) फक्त (3) (b) आणि (a) फक्त (4) (d) फक्त

One of the WHOs biggest achievements to date is :

(a) provide a 'home' for global partnerships.
(b) gaining access to improved health facilities.
(c) evidence - based framework and treaty for tobacco control.
(d) Health for all.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (d) only (2) (c) only (3) (b) and (a) only (4) (d) only

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

19. भारतातील बेकारीबाबत काय **खरे** नाही ?

(1) भारतातील एकूण बेकारांच्या अर्ध्यापेक्षा अधिक पश्चिम बंगाल, उत्तर प्रदेश, बिहार, केरळ व तामिळनाडू या राज्यांचे रहीवाशी आहेत. (1990 दशकातील आकडेवारी)

(2) ग्रामीण क्षेत्रात बेकारीचे प्रमाण शहरी क्षेत्रापेक्षा कमी आहे.

(3) उद्योग क्षेत्रात कृषी क्षेत्रापेक्षा बेकारी अधिक आहे.

(4) शिक्षित लोकात बेकारी भारतात असलेल्या एकूण बेकारीच्या प्रमाणात बरीच अधिक आहे.

What is not **true** of the unemployment in India ?

(1) More than half of the total unemployed persons in India reside in West Bengal, UP, Bihar, Kerala and Tamil Nadu. (statistics of 1990).

(2) The incidence of unemployment is relatively lower in rural areas than in urban areas.

(3) There is greater unemployment in industrial sector than in Agricultural Sector.

(4) Unemployment among the educated is much higher than overall unemployment found in the nation.

---

20. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण हमी कायद्याचा प्राथमिक उद्देश कोणता ?

(a) ग्रामीण कुटुंबांना किमान उदरनिर्वाहाची सुरक्षितता पुरविणे.

(b) ग्रामीण कुटुंबांना किमान अन्नधान्याची सुरक्षितता पुरविणे.

(c) ग्रामीण कुटुंबांना किमान रोजगाराची सुरक्षितता पुरविणे.

(d) ग्रामीण कुटुंबांना किमान वेतनाची सुरक्षा पुरविणे.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) , (b) आणि (d) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त

(3) (a) फक्त (4) (a) आणि (b) फक्त

The primary objective of Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MGNREGA) is to :

(a) provide minimum livelihood security to rural households.

(b) provide minimum food security to rural households.

(c) provide minimum employment security to rural households.

(d) provide minimum wage security to rural households.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) , (b) and (d) only (2) (b) and (c) only

(3) (a) only (4) (a) and (b) only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9822233999

21. पहिला (प्राथमिक) संदर्भ घटक म्हणून समुदाय आरोग्य केंद्राची स्थापना किती लोकसंख्येसाठी केली जाते ?

(1) 20,000 ते 30,000 लोकसंख्या (2) 3,00,000 ते 6,00,000 लोकसंख्या
(3) 80,000 ते 1,20,000 लोकसंख्या (4) 3,000 ते 5,000 लोकसंख्या

Community Health Centre as first referral unit is established for every :

(1) 20,000 to 30,000 population (2) 3,00,000 to 6,00,000 population
(3) 80,000 to 1,20,000 population (4) 3,000 to 5,000 population

---

22. एन.आर.एच.एम. ची जननी सुरक्षा योजना ही एक मोठी घटक आहे ज्यात :

(a) गरीब महिलांना मोफत संस्थात्मक मातृत्व सेवेचा लाभ घेतल्यास काही अटींवर रोख रक्कम मिळते.
(b) गरीब महिलांना मोफत मातृत्व सेवेचा लाभ घेतल्यास काही अटींवर रोख रक्कम मिळते.
(c) गरीब महिलांना अंशत: मोफत मातृत्व सेवेचा लाभ घेतल्यास काही अटींवर रोख रक्कम मिळते.
(d) गरीब महिलांना अंशत: मोफत संस्थात्मक मातृत्व सेवेचा लाभ घेतल्यास काही अटींवर रोख रक्कम मिळते.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (b) आणि (c) फक्त (2) (c) आणि (d) फक्त (3) (a) फक्त (4) (d) फक्त

One of the largest component of NRHM is Janani Suraksha Yojana which offers a :

(a) conditional cash transfer to poor women for availing free institutional maternity services.
(b) conditional cash transfer to poor women for availing free maternity services.
(c) conditional cash transfer to poor women for availing partially free maternity services.
(d) conditional cash transfer to poor women for availing partially free institutional maternity services.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (b) and (c) only (2) (c) and (d) only (3) (a) only (4) (d) only

---

23. 'इंदिरा आवास योजना' (IAY) या, वंचितासाठी घरें बांधून देण्याच्या योजनेसाठी अनुक्रमे केंद्र व राज्य यांच्याकडून होणाऱ्या खर्चाचा वाटा (अनुपात) काय आहे ?

(1) 80 : 20 (2) 50 : 50 (3) 75 : 25 (4) 60 : 40

Indira Awaas Yojna (IAY) scheme provides assistance to weaker sections to construct shelter, for this scheme what is the cost share between the centre and the state respectively ?

(1) 80 : 20 (2) 50 : 50 (3) 75 : 25 (4) 60 : 40

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

24. खालीलपैकी कोणते आंतरराष्ट्रीय विकास ध्येय आहे / त ?

(a) इ. स. 2015 पर्यंत सर्व मुलांना प्राथमिक शिक्षणाचे सार्वत्रिकरण.

(b) इ. स. 2020 पर्यंत पाच वर्षाआतील बालकांमधील बालमृत्युचे प्रमाण 2/3 पर्यंत कमी करणे.

(c) इ. स. 2010 पर्यंत माता मृत्यु तीन-चतुर्थांश कमी करणे.

(d) इ. स. 2020 पर्यंत अति दारिद्र्यात राहणाऱ्या लोकांचे प्रमाण 1/2 पर्यंत कमी करणे.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (c) फक्त (2) (b) आणि (d) फक्त (3) (a) फक्त (4) (c) आणि (d) फक्त

Which of the following is/are the international development goals ?

(a) Universal primary education to all children by 2015 AD.

(b) A reduction by two - thirds in the mortality rates for infants, children below 5 years of age by 2020 A.D.

(c) A reduction by three - fourth in maternal mortality by 2010 A.D.

(d) A reduction by one - half in the proportion of people living in extreme poverty by 2020 A.D.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (c) only (2) (b) and (d) only (3) (a) only (4) (c) and (d) only

---

25. 'पंचायत महिला शक्ती अभियानाचा' खालीलपैकी कोणता उद्देश नाही ?

(1) विभागीय संमेलनाचे आयोजन

(2) राज्य आधार केंद्राची स्थापना

(3) लोकनियुक्त महिला प्रतिनिधींचा संघ स्थापन करणे

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which of following is not an objective of 'Panchayat Mahila Shakti Abhiyan' ?

(1) To organize Divisional gatherings

(2) Establishment of State Support Centres

(3) Founding of elected Women representative's group

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922233999

26. महाराष्ट्राने विकेंद्रीत नियोजन प्रक्रिया कोणत्या पंचवार्षिक योजनेच्या आरंभापासून सुरु केली ?

(1) पहिली पंच-वार्षिक योजना (2) तिसरी पंच-वार्षिक योजना

(3) पाचवी पंच-वार्षिक योजना (4) सातवी पंच-वार्षिक योजना

Maharashtra has introduced decentralised planning process since the beginning of the :

(1) First Five - Year Plan (2) Third Five - Year Plan

(3) Fifth Five - Year Plan (4) Seventh Five - Year Plan

---

27. 'आठवडा' या संदर्भ काळाच्या आधारे एखादी व्यक्ती एका विशिष्ट आठवड्यात बेरोजगार आहे, हे कसे ठरविता येईल ?

(1) आठवड्यातून एकही तास काम केलेले नाही परंतु ती व्यक्ती काम शोधते आहे किंवा कामासाठी उपलब्ध आहे.

(2) आठवड्यातून सात तास सुद्धा काम केलेले नाही परंतु ती व्यक्ती काम शोधते आहे किंवा कामासाठी उपलब्ध आहे.

(3) आठवड्यातून पाच तास सुद्धा काम केलेले नाही परंतु ती व्यक्ती काम शोधते आहे किंवा कामासाठी उपलब्ध आहे.

(4) आठवड्यातून सहा तास सुद्धा काम केलेले नाही परंतु ती व्यक्ती काम शोधते आहे किंवा कामासाठी उपलब्ध आहे.

On the basis of week as the reference period a person is considered unemployed by Current Weekly Status (CWS) if :

(1) a person had not worked even for one hour during the week but was seeking or available for work.

(2) a person had not worked even for seven hours during the week but was seeking or available for work.

(3) a person had not worked even for five hours during the week but was seeking or available for work.

(4) a person had not worked even for six hours during the week but was seeking or available for work.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

28. जागतिक आरोग्य संघटनेच्या अल्मा अत्ता येथील घोषणेने आरोग्याकडे पहाण्याचा कोणता नवीन दृष्टीकोन दिला ?

(a) नवीन सार्वत्रिकवाद (b) जागतिक सार्वत्रिकवाद

(c) वैश्विक सार्वत्रिकवाद (d) भावी सार्वत्रिकवाद

वरीलपैकी कोणते विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a), (c) आणि (d) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त

(3) (a) फक्त (4) (b) फक्त

World Health Organisation (WHO) after Alma Ata Declaration revealed a new approach towards health care ,i.e. :

(a) New universalism (b) Global universalism

(c) World universalism (d) Future universalism

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a), (c) and (d) only (2) (b) and (c) only

(3) (a) only (4) (b) only

---

29. भारतातील बेकारीची स्थिती अभ्यासण्यासाठी राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षण (एन.एस.एस.) ने खालीलपैकी कोणत्या वर्गाचा उपयोग केला नाही ?

(a) नियमित रोजगारी (b) स्वयं-रोजगारी (c) नैमित्तिक रोजगारी (d) अर्ध-रोजगारी

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) फक्त (2) (b) आणि (d) फक्त

(3) (d) फक्त (4) (c) फक्त

Which of the categories has not been used by National Sample Survey (NSS) to refer the status of employment in India ?

(a) regular employment (b) self - employment

(c) casual labour (d) under employment

Answer options :

(1) (a) and (c) only (2) (b) and (d) only

(3) (d) only (4) (c) only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

30. 'सहकारी संस्था अपयशी ठरल्या पण सहकार यशस्वी व्हायलाच हवा' हे ऐतिहासिक वाक्य कोणी काढले ?

(1) ग्रामीण पत सर्वेक्षण समिती (1954) (2) ग्रामीण पत आढावा समिती (1966)

(3) मॅक लॅगन सहकार भारत समिती (1915) (4) कृषी पतपुरवठा सल्लागार समिती (2004)

The historical statement "Co-operatives have failed, but the cooperation must succeed" made by :

(1) The Rural Credit Survey Committee (1954)

(2) Rural Credit Review Committee (1966)

(3) Mac Lagan Committee on Cooperation India (1915)

(4) Advisory Committee the Flow of Credit to Agriculture (2004)

---

31. (a) संयुक्त राष्ट्रांची एकूण आठ सहस्रक विकास उद्दिष्टे आहेत जी सर्व 181 सभासदांनी 2015 पर्यंत गाठण्याचे ठरविले आहे.

(b) सहस्रक विकास (MDGs) उद्दिष्टांपैकी चार उद्दिष्ट्ये प्रत्यक्षपणे आरोग्याशी संबंधित आहेत.

वरील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

(a) The United Nations Millennium Development goals are eight in number that all 181 members have agreed to try to achieve by the year 2015.

(b) Four of the Millennium Development Goals (MDGs) are directly concerned with health.

Which one of the above two statement is **correct** ?

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222339999

32. राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण 2000 _________ या मुद्द्यावर अधिक भर देते.

(a) लोकसंख्या नियंत्रण (संख्यात्मक बाजू)

(b) लोकांच्या जीवनमानाचा दर्जा सुधारणे (गुणात्मक बाजू)

(c) विकासासाठी नागरीकरण

(d) कुटुंब नियोजन

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (b) (2) (a) आणि (b) (3) केवळ (c) (4) केवळ (d)

National Population Policy 2000 emphasises on _________ .

(a) population control (quantitative dimension)

(b) improving the quality of life that people lead (qualitative dimension)

(c) urbanization for development

(d) family planning

Answer options :

(1) Only (b) (2) (a) and (b) (3) Only (c) (4) only (d)

---

33. इ. स. 2011 मध्ये भारताने कोणत्या रोगावर पूर्णत: औषध प्रतिकार उपचार प्रकार विकसित केला ?

(a) हेपॅटिटिस (b) पोलिओ (c) क्षय (d) एच.आय.व्ही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) फक्त (2) (b) आणि (d) फक्त (3) (c) फक्त (4) (b) फक्त

In 2011, India developed a totally drug - resistant form of :

(a) Hepatitis (b) Polio (c) Tuberculosis (d) HIV

Answer options :

(1) (a) and (c) only (2) (b) and (d) only (3) (c) only (4) (b) only

---

34. जागतिक आरोग्य संघटनेचे ध्येय-वाक्य -

(1) सर्व लोकांनी आरोग्याची सर्वोच्च पातळी प्राप्त करणे

(2) आरोग्य हीच संपत्ती

(3) आरोग्य सर्वात महत्त्वाची बाब

(4) लोकांचे आरोग्य लोकांच्या हातात

Mission statement of World Health Organization -

(1) Attainment by all people of the highest possible level of health.

(2) Health is Wealth.

(3) Health of paramount importance.

(4) People's health is in peoples hands.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

35. योग्य जोड्या जुळवा :

(a)	मानव साधन विकासातील शिक्षण	(i)	मूल्य अभिमुखता
(b)	मानव साधन विकासात कृषी क्षेत्र	(ii)	माणसांचा माणूस म्हणून नव्हे तर साधन म्हणून विचार
(c)	मानव साधन विकासात औद्योगिक क्षेत्र	(iii)	पत सुविधांचा संपूर्ण उपयोग करणे
(d)	मानव साधन विकासात तृतीय क्षेत्र	(iv)	एतद्देशीय आणि परिस्थितीवर आधारीत प्रयत्न

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Match the following :

(a)	Education in HRD	(i)	Value orientation
(b)	Agriculture in HRD	(ii)	It treats people as resource and not human beings
(c)	Industrial Sector in HRD	(iii)	Make the full use of credit facility
(d)	Tertiary Sector in HRD	(iv)	Indigenous and situation based efforts

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

36. 'मगानरेगा' चे खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य नाही ?

(1) कालमर्यादित रोजगाराची हमी
(2) रोजगाराभिमुख काम
(3) ग्रामसभेने शिफारस केलेले काम
(4) कंत्राटदारा करवी हजेरीपटाची सुस्थितीत नोंद ठेवणे

Which of the following is not a salient feature of 'MGNREGA' ?

(1) Time bound guarantee of work
(2) Labour intensive work
(3) Gram sabha recommended work
(4) Muster roll to be maintained by the contractor

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222233999

37. 'राष्ट्रीय आरोग्य धोरण 2002' ने 2010 पर्यंत आरोग्यावर सरकारी खर्च किती टक्के करण्याचा अंदाज केला होता ?

(1) एकूण आरोग्य खर्चाच्या 30% (2) एकूण आरोग्य खर्चाच्या 27%

(3) एकूण आरोग्य खर्चाच्या 33% (4) एकूण आरोग्य खर्चाच्या 35%

'National Health Policy 2002' projected the public expenditure on health by 2010 as :

(1) 30% of the total health expenditure

(2) 27% of the total health expenditure

(3) 33% of the total health expenditure

(4) 35% of the total health expenditure

---

38. मूलभूत मानवी क्षमतांमधील सरासरी वाढ मोजण्यासाठी मानवी विकास निर्देशांक सूत्राचे आधार कोणते ?

(a) दिर्घायुचे निदेशक (b) शिक्षण प्राप्ती

(c) उत्पन्नाचा स्तर (d) सभ्य राहणीमानाचा दर्जा

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (b) आणि (c) फक्त (2) (a), (b) आणि (d) फक्त

(3) (a) आणि (c) फक्त (4) (c), (d) आणि (a) फक्त

The human development index was formulated as a measure of average achievement in basic human capabilities based on :

(a) indicators of longevity (b) educational attainment

(c) level of income (d) decent standard of living

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (b) and (c) only (2) (a), (b) and (d) only

(3) (a) and (c) only (4) (c), (d) and (a) only

---

39. 'सुक्ष्मवित्त' म्हणजे खालील क्षेत्रातील गरीबांना 'वित्तीय सेवा' पुरवणे होय.

(1) ग्रामीण व नागरी (2) शहरातील उद्योगधंदे

(3) महिला बचत गट (4) ग्रामीण उद्योग

Micro Finance refers to small scale financial services extended to the poor in the following area :

(1) Rural and Urban (2) Industries in cities

(3) Women Self help Groups (4) Rural Industries

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

40. बहुतांश जिल्हा स्तरीय योजनांचे हस्तांतरण जिल्हा परिषदेकडे कोणत्या समितीच्या शिफारशीनुसार करण्यात आलेले आहे ?

(1) बोंगिरवार समिती आणि पाटील समिती (2) नाईक समिती आणि पाटील समिती

(3) राव समिती आणि बोंगिरवार समिती (4) मेहता समिती आणि नाईक समिती

Most of the district level schemes have been transferred to the Zilla Parishad on the recommendations of :

(1) Bongirwar Committee and Patil Committee
(2) Naik Committee and Patil Committee
(3) Rao Committee and Bongirwar Committee
(4) Mehta Committee and Naik Committee

---

41. योग्य जोड्या जुळवा :

(a) दुसरी पंच-वार्षिक योजना (i) अल्पकालीन विशेष पोषण आणि रोजगार कार्यक्रम
(b) पाचवी पंच-वार्षिक योजना (ii) स्वतंत्र आदिवासी विकास गट
(c) चौथी पंच-वार्षिक योजना (iii) आदिवासी उप-योजना
(d) नववी पंच-वार्षिक योजना (iv) सामाजिक व आर्थिक सबलीकरण आणि सामाजिक न्याय

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

Match the following :

(a) Second five-year plan (i) Crash Special nutrition Programme and Crash employment Programme
(b) Fifth five-year plan (ii) Separate Tribal Development Blocks
(c) Fourth five-year plan (iii) Tribal Sub-plan
(d) Ninth five-year plan (iv) Social and economic empowerment and Social Justice

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

42. दीनदयाल अक्षमता पुनर्वसन योजना (डि डि आर एस) कशाची तरतुद करते :

(1) अक्षम व्यक्तींना साधने / उपकरणे खरेदीसाठी / बसवण्यासाठी अर्थसाह्य देणे.

(2) अक्षम व्यक्तींच्या सक्षमीकरणासाठी राष्ट्रीय पुरस्कार.

(3) अक्षम व्यक्तीसाठी व्यावसायिक प्रशिक्षण, कार्यशाळा आणि विशेष शाळा इ. साठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान देणे.

(4) अक्षम व्यक्तींना राष्ट्रीय शिष्यवृत्ती.

Deendayal Disabled Rehabilitation Scheme (DDRS) provides for :

(1) Assistance to disabled persons for purchase/fitting of Aids and appliances.

(2) National Award for empowerment of persons with disabilities.

(3) Grant to NGOs for vocational training, workshops and special schools for the disabled.

(4) National scholarships for persons with disabilities.

---

43. 'अ' ला अभ्यास किंवा संशोधनापेक्षा महाविद्यालय / विद्यापीठाच्या राजकारणात जास्त रस आहे. येथे 'अ' स्वत:वर कोणत्या मूल्यांचे संस्करण करतो ?

(a) शैक्षणिक मूल्य (b) सामाजिक मूल्य

(c) वैयक्तिक मूल्य (d) राजकीय मूल्य

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (d) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त

(3) (c) फक्त (4) (d) फक्त

'A' has more interest in college/university politics than in studies and research. What kind of values have been inculcated in 'A' ?

(a) Educational value (b) Social Value

(c) Individual Value (d) Political Value

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a) and (d) only (2) (b) and (c) only

(3) (c) only (4) (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

44. पुढील विधानांपैकी कोणती विधाने **खरी** आहेत ?

(a) भारतातील आदिवासींच्या संख्येत महाराष्ट्र तिसऱ्या क्रमांकावर आहे.

(b) अधिसूचित 428 आदीवासी जमातींपैकी महाराष्ट्रात जवळपास 11% जमाती आढळतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्ही

Which of the following statements are **correct** ?

(a) Maharashtra has the third largest tribal population in India.

(b) Out of the 428 notified tribal communities approximately 11% tribes are found in Maharashtra.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

---

45. पुढील विचार फेब्रुवारी 2012 मध्ये भरलेल्या 44 व्या भारतीय कामगार परिषदेत कोणी मांडले ? ''युवा रोजगार हा आपल्या सरकारचा अधिक प्राधान्याचा विषय आहे. हे तेव्हाच शक्य होईल जेव्हा आपण जलद गतीने वाढणाऱ्या अर्थव्यवस्थेच्या मागणीनुसार आपल्या युवकांना आवश्यक कौशल्यांनी सुसज्ज करु.''

(1) श्री. प्रणव मुखर्जी (2) डॉ. मनमोहन सिंग

(3) श्री. सिस राम ओला (4) श्री. जितेंद्र सिंग

Who stated at the 44th Indian Labour Conference in February 2012 that, " Youth employment is a high priority agenda item for our government. This can happen only if we equip our young people with skills that are required to meet the demands of our rapidly growing economy."

(1) Shri. Pranav Mukharjee (2) Dr. Manmohan Singh

(3) Shri. Sis Ram Ola (4) Shri. Jitendra Singh

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

46. काही संस्थांनी युवकांचे वयोगट निश्चित केले आहेत. त्यासंदर्भात जोड्या जुळवा.

(a)	संयुक्त राष्ट्रे 2009	(i)	16-30 वर्ष
(b)	किशोरवयीन गरजा	(ii)	16-20 वर्ष
(c)	संयुक्त राष्ट्रे मूलस्थान	(iii)	15-24 वर्ष
(d)	राष्ट्रीय युवा धोरण	(iv)	15-32 वर्ष

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(3)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the appropriate age-group with the respective agency :

(a)	United Nations-2009	(i)	16-30 years
(b)	Adolscent needs	(ii)	16-20 years
(c)	UN - Habitat	(iii)	15-24 years
(d)	National Youth Policy	(iv)	15-32 years

Answer option :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(3)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

---

47. खालीलपैकी कोणती योजना / कार्यक्रम 2 ऑक्टोबर 1975 रोजी सुरु करण्यात आला ?

(1) एकात्मिक बाल विकास योजना

(2) रोजगार हमी योजना

(3) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम

(4) यापैकी नाही

Which of the following Schemes/Programmes was launched on 2nd October, 1975 ?

(1) Integrated Child Development Scheme

(2) Employment Guarantee Scheme

(3) Integrated Rural Development Programme

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

48. 'सुकन्या' योजनेमध्ये खालीलपैकी कोणते लाभ मिळतात ?

(1) दारिद्र्यरेषेखालील कुटुंबात मुलीच्या जन्मानंतर एक वर्षाच्या आत तिच्या नावे 21 हजार 200 रु. चा विमा

(2) अल्पभूधारक कुटुंबात मुलगी जन्मल्यास 21 हजार 200 रु. चा विमा व 18 वर्षानंतर 2 लाख रु.

(3) एका मुलीनंतर संततीप्रतिबंधक शस्त्रक्रिया करणाऱ्या पुरुषाला 1 लाख रुपये

(4) यापैकी नाही.

What are the benefits covered under the "Sukanya Yojana" ?

(1) An insurance of Rs. 21,200 within one year from the date of birth to the family below poverty line in which daughter is born.

(2) An insurance of Rs. 21,200 to the family of small land holder in which daughter is born and Rs. 2 lakh after 18 years.

(3) Rs. One lakh to a male undergoing vasectomy after a single daughter.

(4) None of the above.

---

49. _________ शिक्षण हे केंद्रस्थानी असून राष्ट्रीय प्राधान्य प्राप्त विषय म्हणून राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 1986 मध्ये विशेष उल्लेख केलेला आहे.

(1) संगणक (2) तांत्रिक (3) योग (4) मूल्य

_________ education is the central issue which has been projected as a national priority in the National Educational Policy, 1986 :

(1) Computer (2) Technical (3) Yoga (4) Value

---

50. (a) देशातील पहिली महिला बँक, भारतीय महिला बँक मुंबईत 19.11.2013 रोजी सुरु करण्यात आली.

(b) सध्या कार्यरत असलेल्या 19 सार्वजनिक क्षेत्र बँकासारखी ही एक ठरते

(c) भारतीय महिला बँक ही शासनाने स्थापन केलेली प्रथम सार्वजनिक क्षेत्र बँक आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (a) (b) आणि (c)

(a) The First Mahila Bank, Bhartiya Mahila Bank of the country was started in Mumbai on 19th Nov 2013.

(b) This is an addition to the existing 19 public sector banks.

(c) The BMB is the first ever public sector bank to have been set up by the Govt.

Which of the above statements are **true** ?

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

51. खालील पैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(a) आय. एल. ओ. च्या अंदाजा नुसार सन 2014 मध्ये भारतात बेकारीचा दर 3.8% वाढू शकेल !

(b) भारतात बेकारी गेल्या तीन वर्षात वाढत आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) यापैकी कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following statements is **incorrect** ?

(a) ILO's latest estimates indicate that India's jobless rate could be 3.8% in 2014 !

(b) Unemployment-seems to be rising in India in the last 3 years.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

---

52. खालीलपैकी कोणत्या प्रकारची मुले बाल न्याय अधिनियमानुसार ''मुलांची काळजी आणि संरक्षण'' अंतर्गत समाविष्ट नाहीत ?

(a) एच. आय. व्ही. / एड्स बाधीत मुले (b) अपंग मुले

(c) अनाथ मुले (d) रस्त्यावरील मुले

(e) अशिक्षित मुले (f) कुटुंबातील चौथे मूल

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (c) आणि (d) (3) (f) फक्त (4) (e) आणि (f)

What type of children are not covered under the Need of Care And Protection (CNCP) ?

(a) HIV/AIDS affected children (b) Differently abled children

(c) Orphan children (d) Street children

(e) Illiterate children (f) Fourth child in a family

Answer options :

(1) (a) only (2) (c) and (d) (3) (f) only (4) (e) and (f)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

53. योग्य जोड्या जुळवा :

(a)	झारखंड चळवळ	(i)	भिल्ल
(b)	आदि समाज चळवळ	(ii)	महातो-कुर्मी
(c)	खान्देश चळवळ	(iii)	हो
(d)	महासभा चळवळ	(iv)	संथाल

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

Match the following :

(a)	Jharkhand Movement	(i)	Bhil
(b)	Adi Samaj Movement	(ii)	Mahato-Kurmi
(c)	Khandesh Movement	(iii)	HO
(d)	Mahasabha Movement	(iv)	Santhals

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

www.reliableacademy.com 9222333999

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

54. संयुक्त राष्ट्र संघाच्या सर्वसाधारण सभेत 2011 हे वर्ष आंतरराष्ट्रीय युवक वर्ष म्हणून घोषित करतांना कोणता विषय होता ?

(1) परस्पर सामंजस्य आणि सहकार्य

(2) संवाद आणि परस्पर सामंजस्य

(3) सामाजिक सद्‌भावना आणि जागतिक शांतता

(4) परस्पर सहकार्य आणि मैत्री

The UN General Assembly declared 2011 as the International Year for Youth with the Theme :

(1) Mutual understanding and Cooperation

(2) Dialogue and mutual understanding

(3) Social harmony and global peace

(4) Mutual Cooperation and friendship

---

55. 'सहजीवनासाठी अध्ययन' हे कोणते मूल्य आहे ?

(a) सामाजिक मूल्य (b) नैतिक मूल्य

(c) शैक्षणिक मूल्य (d) सांस्कृतिक मूल्य

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (c) फक्त (2) (b) आणि (d) फक्त (3) (b) फक्त (4) (c) फक्त

'Learning to live together' is a :

(a) Social Value (b) Moral Value

(c) Educational Value (d) Cultural Value

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (c) only (2) (b) and (d) only (3) (b) only (4) (c) only

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

56. इ. स. 1975 हे वर्ष संयुक्त राष्ट्र संघटनेने (UNO) खालीलपैकी कोणत्या नावाने घोषीत केले ?

(1) महिला सक्षमीकरण वर्ष (2) आंतरराष्ट्रीय महिला वर्ष

(3) आर्थिक सक्षमीकरण वर्ष (4) महिला स्वयंसहायता वर्ष

The year 1975 was declared by United Nations Organization as :

(1) Women empowerment year (2) International Women's year

(3) Economic empowerment year (4) Women self-help year

---

57. खालीलपैकी कोणती विधाने **खरी** आहेत ?

(a) मूल्याधिष्ठित शिक्षणाद्वारे आपण सर्व शिक्षा अभियान या अंतिम सत्यापर्यंत पोहचु शकतो

(b) ओशो, शांतिनिकेतन, संपूर्ण शिक्षणाची शाळा मधून मुल्याधिष्ठित शिक्षण पुरविले जाते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्ही

Which of the following statements are **correct** ?

(a) Through value based education can flourish the eternal truth like Sarva Shiksha Abhiyan.

(b) Schools like Osho, Shanti Niketan, School of Total Education work for value based education.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

---

58. ''ग्रामीण आणि नागरी लोकांमध्ये मैत्रीपूर्ण संबंधांची जोपासना करणे'' हा कोणत्या संस्थेचा उद्देश आहे ?

(1) भारतीय बाल वीर संघ

(2) भारतीय युवा वसतिगृहे संघ

(3) नेहरू युवा केंद्र

(4) भारतीय युवक संस्था व विकास

'To foster friendly relations between the rural and the urban people' is the objective of :

(1) All India Boy's Scouts Association

(2) Youth Hostels Association of India

(3) Nehru Yuva Kendra

(4) Indian Institute of Youth and Development

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

59. योग्य जोड्या जुळवा.

(a) दुसरी पंचवार्षिक योजना
(b) पाचवी पंच-वार्षिक योजना
(c) तिसरी पंच-वार्षिक योजना
(d) चौथी पंच-वार्षिक योजना

(i) माता व बाल आरोग्य केंद्राचे प्राथमिक आरोग्य केंद्राशी एकात्मीकरण
(ii) सार्वजनिक आरोग्य सेवांचे कुटुंब नियोजन आणि पोषण कार्यक्रमाशी एकात्मिकरण
(iii) प्रसूती व बाल आरोग्य केंद्राचे प्राथमिक आरोग्य केंद्राशी एकात्मिकरण
(iv) माता व बाल आरोग्य सेवांचे कुटुंब कल्याण नियोजन केंद्राशी एकात्मिकरण

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)
(3)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Match the following :

(a) Second five year plan
(b) Fifth five-year plan
(c) Third five-year plan
(d) Fourth five-year plan

(i) Integration of mother and child health centres with primary health centres
(ii) Integration of public health facilities with family planning and nutrition
(iii) Integration of maternity and child health centres with primary health centres
(iv) Integration of maternal and child health service with family welfare planning centres.

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)
(3)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

www.reliableacademy.com 9222339999

60. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?

(a) स्वाभिमान इंग्रजी माध्यम शाळा आदिवासी लोकांच्या मुलांकरीता आदिवासी कल्याणाची एक योजना म्हणून सुरु करण्यात आल्या.

(b) ताना भगत चळवळीमुळे ओरऑन आदिवासी हिंदूंच्या जीवनशैलीचे अनुकरण करू लागले

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्ही ही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) Swabhiman English medium schools have been started as one of the Tribal welfare schemes for the children of tribal people.

(b) Tana Bhagat Movement caused 'oraon' tribals to imitate Hindu life style.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

---

61. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) अनुताई वाघ यांनी आंगणवाडी शब्द प्रचारात आणला.

(b) आंगणवाडी संकल्पना ग्रामीण व शहरी भागात राबविली जाते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्हीही नाही (4) दोन्हीही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) Anutai Wagh popularised the word Anganwadi.

(b) 'Anganwadi' is being implemented in rural as well as urban areas.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

62. पुढील दोन विधानापैकी कोणते **खरे** आहे ?

(a) भारत सरकारच्या महिला व बालविकास मंत्रालयाच्या (2007 च्या) संशोधनानुसार 69% बालके ही शारीरिक हिंसाचाराचे बळी आहेत.

(b) सर्वात अधिक बालके शाळांमध्ये शारीरिक हिंसाचारास बळी पडतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्ही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) According to research conducted by Ministry of Women and child Development (2007) 69% of children are victims of physical violence

(b) Highest percentage of children are victims of physical violence in the schools.

Answer options :

(1) (a) (2) (b) (3) Neither (4) Both

---

63. राजर्षि शाहू महाराजांनी खालीलपैकी कुणाची महिला अधिक्षक (लेडी सुपरिंटेंडेंट) म्हणून नेमणूक केली होती ?

(1) रखमाबाई केळवकर (2) सावित्रीबाई फुले

(3) इंदूमती देवी (4) नॅन्सी विल्सन

To whom did Rajashri Shahu Maharaj appoint as a lady superintendent from amongst the following ?

(1) Rakhamabai Kelavkar (2) Savitribai Phule

(3) Indumati Devi (4) Nancy Wilson

---

64. प्रत्येक जिल्ह्यात कोणत्या कायद्यानुसार बाल कल्याण समितीची स्थापना करणे अनिवार्य आहे ?

(1) बाल गुन्हेगारी (बाल निगा व संरक्षण) कायदा 2000

(2) बाल गुन्हेगारी (बाल निगा व संरक्षण) सुधारित कायदा 2006

(3) बाल हक्क संरक्षण आयोग 2005

(4) बालकांसाठी राष्ट्रीय सनद 2004

To establish Child Welfare Committee in each district is mandatory as per the :

(1) Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act 2000

(2) Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Amendment Act 2006

(3) Commission for Protection of the rights of child 2005

(4) National Charter for children 2004

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

65. बाल संगोपन आणि शिक्षण यासाठी सरकारचे कर्तव्य म्हणून राज्यघटनेच्या कलम 45 मध्ये कोणत्या वयोगटातील बालकांसाठी सुधारणा केली ?

(1) 12 वर्षापर्यंतच्या सर्व मुलांसाठी

(2) 6 वर्षापर्यंतच्या सर्व मुलांसाठी

(3) 3 ते 14 वर्ष वयोगटातील सर्व मुले

(4) 14 वर्षापर्यंतची सर्व मुले

Article 45 of the Constitution was amended putting an obligation on the State for early childhood care and education for :

(1) all children until they complete the age of 12 years.

(2) all children until they complete the age of 6 years.

(3) all children between the age of 3 to 14 years.

(4) all children until they complete the age of 14 years.

---

66. 1986 NPE च्या अंमलबजावणीबाबत पुनर्विलोकन _________ या दोन समित्यांनी केले.

(1) राममूर्ति समिती आणि विद्यापीठ शिक्षणसमिती

(2) जनार्दन समिती आणि माध्यमिक शिक्षण समिती

(3) राममूर्ति समिती आणि जनार्दन समिती

(4) सी.ए.बी.ई. समिती आणि जनार्दन समिती

The implementation of NPE 1986 was reviewed by two committees, namely :

(1) Rammurti Committee and University Education Committee

(2) Janardan Committee and Secondary Education Committee

(3) Rammurti Committee and Janardan Committee

(4) CABE Committee and Janardan Committee

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

67. राष्ट्रीय गुणवत्ता शिष्यवृत्ती योजना, ज्याचा उद्देश मैट्रिकनंतर स्नातकोत्तर स्तरापर्यन्त शासकीय शाळा / महाविद्यालय किंवा विश्वविद्यालयांमध्ये शिकणाऱ्या गुणवंत विद्यार्थ्यांना आर्थिक सहाय्यता देणे हा होता. जी ________ पासून संपुष्टात आली.

(1) एप्रिल 2007 (2) जानेवारी 2007

(3) एप्रिल 2008 (4) यापैकी नाही

The National Merit Scholarship scheme, the objective of which was to provide financial assistance to meritorious students studying from post - matric to post - graduate level in Government Schools/Colleges and Universities has been discontinued with effect from ________.

(1) April 2007 (2) January 2007

(3) April 2008 (4) None of these

---

68. तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र यांचे ध्येयवाक्य/बोधवाक्य ओळखा.

(1) विद्या तत्व ज्योतिसम:

(2) गुणस्य भरणं कौशलम्

(3) राष्ट्रोद्धाराय तंत्र शिक्षणम्

(4) त्वं ज्ञानमयो तंत्र ज्ञानमयो सी

Identify the motto of Directorate of Technical Education Maharashtra state :

(1) Vidya Tatv Jyotisamha

(2) Gunsya Bharnam Kaushallam

(3) Rashtrodharay Tantra Shikshnam

(4) Twam Dyanmayo Tantra Dyanmayo si

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222233999

69. जोड्या लावा.

'अ' गट		'ब' गट	
(a)	तंत्रशिक्षणाच्या गुणवत्तेत सुधारणा	(i)	एनपीईजीईएल-जी.आर.सी.
(b)	विज्ञान, गणित आणि इंग्रजी यांच्या शिक्षणाकडे अधिक लक्ष	(ii)	दर्जा- एम.पी.एस.पी.
(c)	संगणक अध्ययन अनुदानित सुविधा	(iii)	आर. एम. एस. ए.
(d)	लिंग संबंधित प्रश्न आणि माँ-बेटी मेळावा, किशोर किशोरी मेळावा, एस एम सी सभासद, आणि समाज स्थलांतरण प्रशिक्षण यासारखे मंच प्रदान करणे	(iv)	ए.आय.सी.टी.ई.
		(v)	के.जी.बी.वी.

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(4)	(i)	(iv)	(ii)	(v)

Match the column :

(a)	Promotion of Quality in Technical Education	(i)	NPEGEL - GRC
(b)	Focus on Science, Maths and English education	(ii)	Quality - MPSP
(c)	Computer Aided Learning facilities	(iii)	RMSA
(d)	Provide resources for addressing gender related Issues and also provide a platform for mobilization of strategies like Maa - Beti Melava, Kishor Kishori Melava, SMC members and community mobilizers' training	(iv)	AICTE
		(v)	KGBV

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(4)	(i)	(iv)	(ii)	(v)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

70. स्वातंत्र्यप्राप्ती पासूनच, शिक्षणाच्या क्षेत्रामध्ये परदेशी राष्ट्रांसोबत भारताचा सहयोग सांस्कृतिक कराराचे अभिन्न अंग होते. भारताचे ________ सोबत सांस्कृतिक करार आहेत. जवळजवळ 75 सांस्कृतिक आदान-प्रदान कार्यक्रमांवर स्वाक्षऱ्या केल्या गेल्या आणि त्यातील अधिकांश कार्यक्रमांना नियमीत रूपात नूतनीकृत केले जात आहे. ________ घटक अधिकांश सांस्कृतिक आदान प्रदान कार्यक्रमाचा एक भाग आहे.

(1) 121 राष्ट्र , क्रीडा (2) 125 राष्ट्र , शिक्षण
(3) 118 राष्ट्र , शिक्षण (4) 119 राष्ट्र , क्रीडा

Since Independence, India's cooperation with foreign countries in education sector, used to be part of the cultural Agreements. India has cultural Agreements with ________. About 75 Cultural Exchange Programmes (CEP) were signed and most of them are periodically being renewed. ________ component forms a part of the most of CEPS.

(1) 121 countries, sports (2) 125 countries, education
(3) 118 countries, education (4) 119 countries, sports

---

71. पुढील कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) आन्ध्र हे समर्पित ई-शासन नीति लागू करणारे प्रथम राज्य आहे.
(b) महाराष्ट्र राज्याच्या ई-शासन नीतिची रचना डॉ. व्ही. पी. भटकर यांच्या अध्यक्षतेखालील समीतीने केली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which one of the following statements is **correct** ?

(a) Andhra is the first state to release a dedicated e-Governance policy.
(b) The Maharashtra e-Governance policy was drafted by a committee under the chairmanship of Dr.V.P. Bhatkar.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

---

72. खालील आय आय एमस् ज्या क्रमाने स्थापित झाल्या त्या क्रमाने लिहा. प्रथम स्थापित झालेली यादीत प्रथम असावी.

(1) अहमदाबाद, कलकत्ता, बँगलोर, लखनौ, काझीकोडे
(2) कलकत्ता, अहमदाबाद, बँगलोर, लखनौ, काझीकोडे
(3) कलकत्ता, अहमदाबाद, बँगलोर, काझीकोडे, लखनौ
(4) अहमदाबाद, कलकत्ता, बँगलोर, काझीकोडे, लखनौ

Arrange the following IIMs in the order in which they were established, the one established earliest should be listed first.

(1) Ahmedabad, Calcutta, Bangalore, Lucknow, Kozhikode.
(2) Calcutta, Ahmedabad, Bangalore, Lucknow, Kozhikode.
(3) Calcutta, Ahmedabad, Bangalore, Kozhikode, Lucknow.
(4) Ahmedabad, Calcutta, Bangalore, Kozhikode, Lucknow.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

73. शालेय विकास आराखडा विकसित करताना 2011-12 साली प्रथमच ________, ________, ________ आणि ________ या बाबी लक्षात घेत राज्याने शालेय व्यवस्थापन समितीच्या सहकार्याने शालेय विकास आराखडा तयार केला.

(1) प्रवेश, कौशल्य, वय, बुद्धिमत्ता

(2) दर्जा, आर्थिक स्थिती, लिंग, वय

(3) प्रवेश, समानता, दर्जा, सामाजिक सहभाग

(4) तंत्रज्ञान, अभ्यासक्रम, अध्यापन आणि अध्ययनाच्या अभिनव पद्धती

In 2011-12, for the first time, the state prepared its School Development Plan with the help of School Management Committees. Planning inputs with respect to ________, ________, ________ and ________ were taken from SMCs while developing School Development Plan.

(1) access, skill, age, intelligence

(2) status, financial condition, sex, age

(3) access, equity, quality, community participation

(4) technology, curriculum, innovative methods of teaching and learning

---

74. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

(a) उन्नत तंत्रज्ञान अध्ययन राष्ट्रीय कार्यक्रम, जो भारतातील सर्वात मोठा तंत्रज्ञान प्रसारक उच्च शिक्षण विभागातील माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञानाद्वारे असलेला कार्यक्रम आहे.

(b) त्याचा मुख्य उद्देश केवळ उच्च प्रतीच्या इंजिनिअरींग विषयांची (disciplines) पोहोच वाढविणे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which one of the following statements is **correct** ?

(a) The National Programme on Technology Enhanced Learning is India's largest technical knowledge dissemination programme through ICT in the Higher education sector.

(b) Its main objective is to increase the reach of only the high quality engineering disciplines.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

75. खालील उद्दिष्ट ________ संबंधी आहेत.

(a) मुलामध्ये मूलभूत भाषा आणि गणित कौशल्य विकसित करणे.

(b) या बालकांना त्यांच्या वयानुरूप शैक्षणिक स्तरापर्यंत पोहचवणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) मुलींचे शिक्षण (2) बालगृहातील शिक्षण शिबिरे

(3) आदिवासी शिक्षण (4) यापैकी नाही

The following objectives are regarding ________ .

(a) To develop basic language and Maths skills in the children.

(b) To bring these children to the learning levels of age appropriate classes.

Answer options :

(1) Girls education (2) Learning camps in Balgriha

(3) Tribal education (4) None of these

---

76. पुढील कोणते विधान **खरे** आहे ?

(a) भारत सरकारने मे 2008 मध्ये राष्ट्रीय साधन-सह-योग्यता आधारित शिष्यवृत्ती योजना सुरु केली.

(b) ही योजना गुणवत्तेच्या आधारावर आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत घटकातील विद्यार्थ्यांना पदवीनंतरचे शिक्षण घेण्यासाठी शिष्यवृत्ती देते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which one of the following statements is **correct** ?

(a) "National Means-cum-Merit Scholarship Scheme (NMMSS)" was launched by Govt. of India in May 2008.

(b) It awards scholarships to meritorious students of economically weaker sections to pursue post - graduate studies.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

---

77. (a) किशोरावस्था शिक्षण कार्यक्रमाचा हेतु तरूणांना त्यांच्या वयाच्या दृष्टीकोनातून योग्य व सुसंबद्ध माहिती देऊन त्यांना आयुष्यातील वास्तविकतेला सकारात्मक दृष्ट्या सामोरे जाण्यास तयार करणे.

(b) हया कार्यक्रमात समन्वयाचे काम सेंट्रल बोर्ड ऑफ सेकंडरी एज्युकेशन कडून केले जाते.

वरील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(1) केवळ(a) (2) केवळ(b)

(3) (a) ही नाही व (b) ही नाही (4) (a) व (b) दोन्ही

(a) The Adolescence Education Programme aims to empower young people with age appropriate and relevant information to enable them to respond to real life situation in positive ways.

(b) The Programme is coordinated by the Central Board of Secondary Education.

Which one of the above two statements is **correct** ?

(1) only (a) (2) only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 02223339999

78. खालील कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) अपंग मुलांच्या एकत्रीत शिक्षणाच्या माध्यमिक स्तराच्या केन्द्रीय योजनेस 2009-10 वर्षी सुरुवात झाली.

(b) या योजनेत शैक्षणिक वर्षे 9 ते 12 मधील मुलांना वर्ग 10 ते 12 वीचे शिक्षण घेता येते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which one of the following statements is **correct** ?

(a) The central scheme of Inclusive Education for Disabled at Secondary Stage (IEDSS) has been launched from the year 2009-10.

(b) The scheme enables the students in their academic years 9 to 12 to pursue studies of std X to std XII.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

---

79. ई-गवर्नेंसच्या फायद्यामध्ये कोणत्या खालील बाबींचा समावेश आहे –

(a) लोकसेवेतील खर्च कमी करून गुणवत्तेत वाढ.

(b) व्यवहारातील खर्च व वेळ कमी होणे.

(c) नागरिकांना सक्षम करणे व पारदर्शकता वाढविणे.

(d) वाढीव कार्यक्षमता व उत्पादकतेकरीता प्रक्रियेचे पुनर्निर्माण करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (a), (b) आणि (c)

(3) (a), (c) आणि (d) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

Which of the following are the benefits of e-governance ?

(a) Reducing the cost and improving the reach and quality of public services

(b) Reducing transaction costs and transaction times.

(c) Empowering citizens and increasing transperancy.

(d) Re-engineering of processes for greater efficiency and productivity.

Answer options :

(1) (a) and (c) (2) (a), (b) and (c)

(3) (a), (c) and (d) (4) (a), (b), (c), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

80. खालीलपैकी आदर्श शाळा योजनेची उद्दिष्ट्ये कोणती ?

(a) प्रत्येक गटामध्ये दर्जेदार उच्च माध्यमिक शाळा उपलब्ध करणे (किमान एक).

(b) साध्य करण्याचे उद्दिष्ट निश्चित करणे.

(c) नाविन्यपूर्ण अभ्यासक्रम आणि शिक्षणक्रमाचा वापर करणे.

(d) पायाभूत सुविधा, मूल्यमापन आणि शालेय प्रशासना संदर्भात आदर्श भूमिका.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a) आणि (c)

(3) (a), (c) आणि (d) (4) वरील सर्व

What are the objectives of the Model School Scheme ?

(a) To have at least one good quality senior secondary school in every block.

(b) To set a target to be achieved.

(c) To try out innovative curriculum and pedagogy.

(d) To be a model in infrastructure, curriculum, evaluation and school governance.

Answer options :

(1) (a), (b) and (c) (2) (a) and (c)

(3) (a), (c) and (d) (4) All of the above

---

81. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **चुकीचे** आहे ?

(a) एन. एम. ई. आय सी. टी. हे एक असे मंडळ आहे जे देशामध्ये उच्च शिक्षणाच्या सर्व संस्थांना एकत्र जोडते व कमी दराचे संगणकीय उपकरणे पुरविते.

(b) मुंबई आय. आय. टी. येथे फेब्रुवारी 2011 मध्ये राष्ट्रीय व्हीडिओ सर्वर स्थापन करण्यात आले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ(a) (2) केवळ(b)

(3) (a) व (b) दोन्ही नाही (4) (a) व (b) दोन्हीही

Which one of the following two statements is **incorrect** ?

(a) The NMEICT is a mission to provide connectivity, valuable content and low cost computing devices to all the institutions of higher learning in this country.

(b) The National Video Server was launched at Mumbai IIT in February 2011.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

www.reliableacademy.com 9922333999

82. खालील दोन विधानांपैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) वर्ष 2000 ओरिसाच्या वादळानंतर आणि जानेवारी 2001 च्या गुजरात भूकंपानंतर एम एच आर डी तर्फे 2003 ला एन पी ई ई ई हा एक सर्वंकष कार्यक्रम सुरु करण्यात आला.

(b) या कार्यक्रमात सुसूत्रता राखण्याचे काम इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ रिमोट सेंन्सिंगला देण्यात आले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) न (a) न (b) (4) दोन्हीही (a) व (b)

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) After the Orissa Cyclone in the year 2000 and Gujarat Earthquake in January, 2001 a comprehensive National Programme on NPEEE was launched by MHRD in 2003.

(b) The Programme was launched with the Indian Institute of Remote Sensing as the coordinating institute.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

---

83. कोठारी समीतीच्या मते मोठ्या प्रमाणावर होणाऱ्या गळती आणि स्थगितीच्या अनेक कारणांमध्ये खालील कोणत्या कारणांचा समावेश नाही ?

(a) विद्यार्थ्यांची वयोगटातील विविधता (b) शिक्षकांची हजेरीतील अनियमितता

(c) वर्गातील मर्यादेपेक्षा जास्त गर्दी (d) अयोग्य अभ्यासक्रम

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (d) (3) (c) आणि (d) (4) (b)

According to the Kothari Commission, the large stagnation and wastage in class is due to a variety of causes which does not include :

(a) The heterogeneity of the age composition of students
(b) Irregularity in attendence of teachers
(c) Overcrowded classes
(d) Unsuitable curricula

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (d) (3) (c) and (d) (4) (b)

---

84. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?

(a) एन सी ई आर टी ने 1963 मध्ये एन एस टी एस एस योजना चालू केली.

(b) प्रथमत: या योजनेत सामाजिक शास्त्रे सम्मीलीत नव्हती.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ(a) (2) केवळ(b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which one of the following two statements is **incorrect** ?

(a) The NCERT started the scheme of NSTSS in the year 1963.
(b) The Social Sciences were earlier not included in the scheme.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.rohitacademy.com 9922553999

85. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते विधान **खरे** आहे ?

(a) सन 1961 मध्ये प्रौढ शिक्षण संचालनालयाला एन.सी.ई.आर.टी. चा भाग म्हणून घोषित केले गेले व संचालनालय तसे सन 1971 पर्यंत राहिले.

(b) संचालनालय वयस्कांच्या अनौपचारिक शिक्षणाकडे लक्ष देते परंतु साक्षरतेतील वाढीकडे वा दर्जाकडे वेगळे लक्ष देत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b)

(3) (a) ही नाही व (b) ही नाही (4) (a) व (b) दोन्ही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) Directorate of Adult Education was made a part of the NCERT in 1961 with which it remained associated till 1971.

(b) The Directorate looks after the non-formal education of the adults though does not monitor the progress and status of literacy.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

86. पुढीलपैकी आर.टी.ई. अँथम बाबतची कोणती विधाने चुकीची आहेत ?

(a) आरटीई अधिनियमाबाबतचा संदेश जनमानसात पोहोचविणे अपेक्षित

(b) मशहूर संगीतकार गुलझार यांनी ते लिहिले आहे.

(c) सोनू निगम व सुनिधी चौहान यांनी ते गायीले आहे.

(d) याच्या चित्रिकरणात प्रियंका चोप्रा, विद्या सिन्हा, आमिर खान व ओम पुरी आढळतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (c) आणि (d) (3) (a) आणि (c) (4) (b) आणि (d)

Which of the following statements are incorrect about the RTE Anthem ?

(a) It is to spread the message of RTE Act among the public

(b) It has been written by the renowned lyricist Gulzar.

(c) It has been sung by Sonu Nigam and Sunidhi Chauhan.

(d) The anthem picturises Priyanka Chopra, Vidya Sinha, Aamir Khan and Om Puri.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (c) and (d) (3) (a) and (c) (4) (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

87. खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य अनौपचारिक शिक्षणाकरीता जरुरीचे नाही -
(1) हे औपचारिक शिक्षण पद्धतीच्या बाहेर आयोजित केले जाते.
(2) हे लवचिक, अनेक अंगी व खुले आहे.
(3) निरंतर सभासदत्व म्हणजे बहिर्गमन तसेच पुनर्प्रवेश नाही.
(4) तो फार काळजीपूर्वक आखला जातो व अंमलबजावणी केली जाते

Which one of the following is not the essential characteristic of Non-formal education ?
(1) It is organised outside the formal system of education
(2) It is diversified, flexible and open - ended
(3) Forever membership so no exit or re - entry.
(4) It is very consciously organised and implemented

---

88. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?
(a) केन्द्र सरकारच्या मानव संसाधन विकास खात्याची कोलकत्ता, चेन्नई, मुंबई व न्यु दिल्ली येथील 4 क्षेत्रीय कार्यालये ए.आय.सी.टी. ई. संस्थेला हस्तांतरीत झाली. ही कार्यालये क्षेत्रीय समित्यांची सचिवालये म्हणून काम करू लागली.
(b) चार अधिकच्या क्षेत्रीय समित्या बँगलोर, भोपाळ, चंदीगढ व हैदराबाद येथे स्थापन करण्यात आल्या.

पर्यायी उत्तरे :
(1) केवळ(a) (2) केवळ(b) (3) न (a) न (b) (4) (a) व (b) दोन्ही

Which one of the following two statements is **correct** ?
(a) Regional offices of the Ministry of Human Resources Development GOI located at Kolkatta, Chennai, Mumbai and New Delhi were transferred to AICTE. These offices started working as secretariats of the Regional committees.
(b) Four new regional committees have been established at Bangalore, Bhopal, Chandigarh and Hyderabad.

Answer options :
(1) only (a) (2) only (b)
(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

89. पुढील कोणते विधान **योग्य** आहे ?
(a) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान उत्तर पूर्व विभागीय संस्था हे राज्य विद्यापीठ आहे.
(b) हे विद्यापीठ कोणतेही दूरस्थ अभ्यासक्रम चालवू शकत नाही.

पर्यायी उत्तरे :
(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which one of the following statements is **correct** ?
(a) North Eastern Regional Institute of Science and Technology is a State University
(b) It cannot conduct any of the courses whatsoever under the distance mode.

Answer options :
(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

90. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) राष्ट्रीय विकास परिषदेच्या 19 डिसेंबर 2007 रोजी झालेल्या बैठकीने 11 व्या योजनेत त्वरित आणि समाविष्ट उन्नती प्राप्त करण्यास एक केन्द्रिय साधनाच्या रूपामध्ये इ-गव्हर्नन्स ला सर्वोच्च प्राथमिकता प्रदान केली.

(b) राष्ट्रीय विकास परिषदेने इ-गवर्नन्सबाबत एन. सी. इ. आर. टी. यांनी केलेल्या शिफारशी मंजूर केल्या.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ(a) (2) केवळ(b)

(3) (a) ही नाही व (b) ही नाही (4) (a) व (b) दोन्ही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) The XI Plan approved at the meeting of the National Development Council on 19th December 2007 places the highest priority on *e-governance* as a central instrument in achieving rapid and inclusive growth.

(b) The National Development Council accepted the recommendations of the N.C.E.R.T on e-governace in this respect

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

91. व्यवसाय शिक्षण अभ्यासक्रम नमुना आहे :

(1) भाषा 15%, सामान्य पायाभूत अभ्यासक्रम 15%, ऐच्छिक विषय 70%

(2) भाषा 10%, सामान्य पायाभूत अभ्यासक्रम 15%, ऐच्छिक विषय 75%

(3) भाषा 15%, सामान्य पायाभूत अभ्यासक्रम 10%, ऐच्छिक विषय 75%

(4) भाषा 10%, सामान्य पायाभूत अभ्यासक्रम 20%, ऐच्छिक विषय 70%

The Vocationalized course pattern is :

(1) Language(s) 15%, General Foundation Course 15%, Elective subjects 70%

(2) Language(s) 10%, General Foundation course 15%, Elective subjects 75%

(3) Language (s) 15%, General Foundation course 10%, Elective subject 75%

(4) Language(s) 10%, General Foundation course 20%, Elective subjects 70%

---

www.reliableacademy.com 9922333999

92. पुढील विधानांपैकी कोणते **चुकीचे** आहे ?

(1) इंदिरा गांधी राष्ट्रीय मुक्त विद्यापीठाची स्थापना सन 1985 साली झाली.

(2) ही संस्था उच्च शिक्षणाच्या संधीही पुरविते विशेषत: समाजाच्या दुर्बल घटकांकरिता.

(3) तिचे पहिले क्षेत्रीय कार्यालय हैदराबाद येथे स्थापन होत आहे.

(4) वरील एकही नाही.

Which one of the following statements is **incorrect** ?

(1) The Indira Gandhi National Open University was established in 1985.

(2) It also provides higher education opportunities particularly to the disadvantaged segments of the society.

(3) Its first regional office is being set up at Hyderabad.

(4) None of the above.

---

93. माध्यमिक राज्यांमध्ये अपंगांकरिता समाविष्ट शिक्षण या योजनेमध्ये पूर्व माध्यमिक शिक्षण उत्तीर्ण करणारे आणि शासकीय, स्थानिक, शासनसहाय्यित शाळांमध्ये शिकणाऱ्या सर्व मुलांचा समावेश करण्यात आला आहे, जे 14+ ते 18+(इ.9 वी ते 12 वी) वयाचे आहेत. आणि ________ आणि ________ मध्ये उल्लेखित केलेल्या ज्यांना एक किंवा एकपेक्षा अधिक अपंगता आहे. अपंगता नामोल्लेख याप्रमाणे – अन्धत्व, कमी दृष्टी, उपचारित मिर्गी, श्रवण दोष इ.

(1) अपंगत्व कायदा (1995), राष्ट्रीय विश्वस्त अधिनियम (1999).

(2) अपंगत्व कायदा (1994), राष्ट्रीय विश्वस्त अधिनियम (1999)

(3) अपंगत्व कायदा (2004), राष्ट्रीय विश्वस्त कायदा (2006)

(4) यापैकी नाही

Inclusive Education Schemes covers all children at secondary stage of age 14+ to 18+ (std. IX to XII) studying in Government, local body and Government aided Schools, with one or more disabilities as defined under the ________ and ________, namely blindness, low vision, leprosy cured, hearing impairment, locomotor disabilities etc :

(1) Disabilities Act (1995), The National Trust Act (1999)

(2) Disabilities Act (1994), The National Trust Act (1999)

(3) Disabilities Act (2004), The National Trust Act (2006)

(4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

94. पुढील कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) खालील बोधचिन्ह आर यू एस ए चे आहे.

(b) साक्षर भारत सुरु करण्याचा उद्देश 85% साक्षरता 2015 पावेतो गाठण्याचा होता.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्ही ही

Which one of the following statements is **correct** ?

(a) The following logo is of RUSA.

(b) Sakshar Bharat has been formulated with the objective of achieving 85% literacy level by 2015.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

---

95. पुढील कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(a) राष्ट्रीय ज्ञान परिषद (एन के सी) सन 2005 मध्ये प्रथमतः स्थापित झाली. 5 वर्षांकरीता : 2005-2010.

(b) ती एक सल्ला देणारी व सनियंत्रण ठेवणारी यंत्रणा आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which one of the following statements is **incorrect** ?

(a) The National Knowledge Commission (NKC) was constituted in 2005 originally for a period of 5 years from 2005-2010.

(b) It is an advisory and a monitoring body.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

96. स्त्रियांचे मानवी हक्क अबाधित राखण्यासाठी भारतीय घटनेनुसार केलेले विशेष कायदे व त्यांच्या अंमलबजावणीची वर्षे पुढे दिलेली आहेत. त्यांच्या योग्य जोड्या जुळवा.

	कायदा		**अंमलबजावणीचे वर्ष**
(a)	वारसा हक्क अधिनियम	(i)	1961, 1984
(b)	समान वेतन कायदा	(ii)	1890
(c)	हुंडा प्रतिबंधक कायदा	(iii)	1986
(d)	अश्लिल व बिभत्स प्रदर्शन बंदी कायदा	(iv)	1976

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

To protect the human rights of women, as per the provisions of the Indian Constitution special acts have been enacted. Match them with their years of implementation.

	Act.		**Year of implementation**
(a)	Law of heirship	(i)	1961, 1984
(b)	Law of equal wages	(ii)	1890
(c)	Law of prohibition of dowry	(iii)	1986
(d)	Law of prohibition of exhibition of obscenity	(iv)	1976

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

97. 'सार्क' संघटनेला भेडसावणाऱ्या प्रमुख समस्या कोणत्या ?

(a) नैसर्गिक आपत्तीची समस्या (b) दहशतवादाची समस्या

(c) दारिद्र्याची समस्या

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (a) आणि (b) (3) (a) आणि (c) (4) (a) (b) आणि (c)

What are the basic problems being faced by the SAARC countries ?

(a) problem of Natural disasters. (b) Problem of Terrorism.

(c) Problem of Poverty.

Answer options :

(1) (a) (2) (a) and (b) (3) (a) and (c) (4) (a) (b) and (c)

---

98. आशिया पॅसिफिक आर्थिक सहकार्य संघटने संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) एपेक संघटनेची स्थापना 1989 मध्ये झाली.

(b) भारत एपेकचा संस्थापक सदस्य देश आहे.

(c) आशिया-पॅसिफिक प्रदेशात आर्थिक विकास, सहकार्य, व्यापार व गुंतवणूक करण्यास प्रोत्साहन देणारी एपेक ही प्राथमिक संस्था आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) फक्त (b)

Consider the following statements with reference to Asia-Pacific Economic Co-operation (APEC).

(a) APEC was established in 1989.

(b) India is the founder member of the APEC.

(c) APEC is the primary organisation for promoting economic growth, cooperation, trade and investment in the Asia-Pacific Region.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) Only (b)

---

www.reliableacademy.com 9922333999

99. कैद्यांच्या हक्का संदर्भात पुढीलपैकी कोणते हक्क कैद्यांना देण्यात आलेले नाहीत ?

(a) तुरुंगात काम करणाऱ्या कैद्यांच्या वेतनात वाढ

(b) समानता व न्याय्य वागणुकीचा हक्क

(c) वैवाहिक जोडीदाराची वैवाहिक हक्कासह तुरुंगात भेट

(d) अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याचा हक्क

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (c) आणि (d)

With special reference to the rights of prisoners which of the following are not the prisoners' rights as yet.

(a) Increasing the wages who are employed within prisons

(b) Right to equal and fair treatment

(c) Meeting spouse in the jail as a matter of marriage right.

(d) Right to freedom of expression

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (c) and (d)

---

100. दक्षिण आशियाई विभागीय संघटना (सार्क) ची स्थापना या हेतूने करण्यात आली ?

(1) दक्षिण आशियाई देशातील सामुहिक आत्मनिर्भरता बळकट करणे

(2) क्षेत्रातील आर्थिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक विकासात वाढ करणे

(3) वरील दोन्ही

(4) वरील एकही नाही

South Asian Association for Regional Co-operation has been established with a view to :

(1) To make collective self sufficient South Asian countries.

(2) To increase economic, social and cultural development in the region

(3) Both the above

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9422333999

101. संयुक्त राष्ट्राच्या आंतरराराष्ट्रीय बालक शिक्षण निधीची खालीलपैकी कोणती उद्दीष्टे आहेत ?

(a) बालकांची सर्वांगीण उन्नती होण्यासाठी प्रयत्न करणे

(b) बालकांना सकस अन्न पुरविणे

(c) बालकांचे आरोग्य चांगले ठेवणे

(d) बालकांना शिक्षण देणे

(e) बालकांच्या सांस्कृतिक बाबींकडे लक्ष पुरविणे

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a), (b), (c), (e) (2) (b), (c), (d), (e)

(3) (a), (b), (c), (d), (e) (4) (a), (b), (c), (d)

Which of the following are the objectives of the United Nations International Children's Education Fund ?

(a) To strive for all-round progress of the children.

(b) To provide healthy meals to the children.

(c) To keep the children in good health.

(d) To Educate children.

(e) To look after the cultural aspects of the children.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a), (b), (c), (e) (2) (b), (c), (d), (e)

(3) (a), (b), (c), (d), (e) (4) (a), (b), (c), (d)

---

102. 'एकोसोक' या संघटनेणे 68 व्या कलमानुसार पुढीलपैकी कोणत्या क्षेत्रात सर्वात महत्वपूर्ण कार्य केले आहे.

(a) दहशतवाद (b) अल्पसंख्याकांचे संरक्षण

(c) बालमजूर समस्या (d) स्त्रियांचा दर्जा राखणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (d) (3) (a) आणि (c) (4) (a) आणि (d)

The most important fields of Work of Economic and Social Council (ECOSOC) under article 68 are in following fields :

(a) Terrorism (b) Protection of Minorities

(c) Child Labour Problem (d) Commission on the status of women

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (d) (3) (a) and (c) (4) (a) and (d)

---

www.reliableacademy.com 9222333999

103. खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) 6 मार्च 2001 रोजी महाराष्ट्र राज्य मानवी हक्क आयोगाची स्थापना झाली

(b) गुजरात हे भारतातील राज्य मानवी हक्क आयोग स्थापन करणारे पहिले राज्य होते.

वरील पैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (b) (4) यापैकी नाही

Consider the following statements :

(a) Maharashtra State Human Rights Commission was established on 6 March 2001.

(b) Gujarat is the first state in India, to establish State Human Rights Commission.

Which of the statement/s given above is / are **correct** ?

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) (a) and (b) (4) None of these

---

104. जागतिक अन्न व शेती संघटनेच्या 2002-2003 च्या अहवालानुसार जगातील सर्वात जास्त कुपोषित कोणत्या राष्ट्रात होती ?

(a) बांग्लादेश आणि पाकिस्तान (b) इथिओपिया आणि इंडोनेशिया

(c) नेपाळ आणि नायजेरिया (d) भारत आणि चीन

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (a) (4) (a) आणि (d)

As per the report of the World Food and Agriculture Organization of (2002-2003), which of the following nations had the highest malnurished ?

(a) Bangladesh and Pakistan (b) Ithiopea and Indonesia

(c) Nepal and Nigeria (d) India and China

Answer option :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (c) and (a) (4) (a) and (d)

---

105. 'सार्क' संघटनेच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) सार्कची स्थापना 1985 मध्ये झाली.

(b) शशी थरूर हे सार्क संघटनेचे पाचवे महासचिव होते.

(c) सार्क संघटनेचा मुख्य हेतू ''दक्षिण आशियाई लोकांचे कल्याण करणे'' हा आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c)

(3) (a) आणि (c) (4) यापैकी कोणतेही नाही

Consider the following statements with reference to SAARC :

(a) SAARC was established in 1985.

(b) Shashi Tharur was the fifth Secretary General of SAARC organisation.

(c) The main purpose of SAARC is, "To promote the welfare of the people of South Asia".

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c)

(3) (a) and (c) (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

106. खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) अलिप्त राष्ट्र चळवळ ही 115 विकसनशील देशांच्या हितसंबंधांचे व प्राधान्यक्रमांचे प्रतिनिधीत्व करणारी चळवळ आहे.

(b) अलिप्त राष्ट्र चळवळीची पहिली शिखर परिषद कैरो येथे झाली.

(c) पाकिस्तान अलिप्त राष्ट्र चळवळीचा संस्थापक देश आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) फक्त (b)

Consider the following statements :

(a) The Non - Aligned Movement is a movement of 115 members representing the interest and priorities of developing countries.

(b) The First NAM Summit Conference was held in Cairo.

(c) Pakistan is the Founder Member of NAM.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) Only (b)

---

107. खालीलपैकी कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?

(a) 10 डिसेंबर 1948 रोजी संयुक्त राष्ट्रांच्या महासभेकडून मानवी हक्कांचा वैश्विक जाहीरनामा स्विकारण्यात आला जो सदस्य राष्ट्रांना संबोधून आहे.

(b) मानवी हक्कांचा वैश्विक जाहीरनामा सर्व सदस्य राष्ट्रांना बंधनकारक आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्ही

Which one of the following statements is correct ?

(a) On the 10th December 1948, the General Assembly of United Nations Organisation adopted the Universal Declaration of Human Rights which is addressed to the member states of the United Nations.

(b) The Universal Declaration of Human Rights is binding on the member nations.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

108. राष्ट्रकूल संघटनेने एक किंवा अनेक वेळा निलंबित केलेल्या देशांचा **बरोबर** गट ओळखा.

(1) मलेशिया, युगांडा, पाकिस्तान, नायजेरिया

(2) अफगाणिस्तान, पाकिस्तान, फिजी, बांग्लादेश

(3) नायजेरिया, पाकिस्तान, झिंबाब्वे, फिजी

(4) भारत, पाकिस्तान, नायजेरिया, केनिया

Choose the **correct** group of one time or the other suspended nations of the Commonwealth of Nations :

(1) Malaysia, Uganda, Pakistan, Nigeria

(2) Afganistan, Pakistan, Fiji, Bangladesh

(3) Nigeria, Pakistan, Zimbabwe, Fiji

(4) India, Pakistan, Nigeria, Kenya

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

109. पुढीलपैकी कोणत्या व्यक्तींना सामाजिक दृष्ट्या 'अपंग' म्हणता यईल?

(a) मूकबधीर (b) अनाथ

(c) परित्यक्ता (d) वेडा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (a) आणि (d)

Which of the following can be classified as socially handicapped ?

(a) Deaf and Dumb (b) Orphan

(c) Deserted Women (d) Lunatic

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (a) and (d)

---

110. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या स्थापनेची उगमस्थाने कोणती आहेत?

(a) अटलांटिक सनद (b) मौस्को संम्मेलन

(c) याल्टा परिषद (d) व्हिएन्ना परिषद

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (a) आणि (b)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

What contributed to the establishment of the United Nations organisation ?

(a) Atlantic charter (b) Moscow convention

(c) Yalta conference (d) Vienna conference

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (a) and (b)

(3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

---

111. खालीलपैकी कोणती विधाने **योग्य** आहेत?

(a) संयुक्त राष्ट्राच्या सुरक्षा मंडळात चायनाने जास्तीत जास्त वेळा नकाराधिकार वापरला आहे.

(b) संयुक्त राष्ट्राच्या सुरक्षा मंडळात रशियाने सर्वात कमी वेळा नकाराधिकार आजपावेतो वापरला.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त.

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्ही

(a) In the Security Council of the United Nations China has used veto power right maximum times.

(b) USSR has used the Veto power least times in the Security Council of the United Nations.

Which of the above statements is/are **correct** ?

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

112. केंद्रीय माहिती आयोगाबाबत खालीलपैकी **चुकीचे** विधान ओळखा :

(a) माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 च्या तिसऱ्या प्रकरणात केंद्रीय माहिती आयोगासंबंधी तरतूद आहे.

(b) राष्ट्रपती पंतप्रधानांच्या सल्ल्याने माहिती आयुक्ताची नेमणूक करतात.

(c) माहिती आयुक्तांचा कार्यकाल 5 वर्षे आणि वयाच्या 65 वर्षापर्यंत असतो.

(d) राष्ट्रपती माहिती आयुक्तांना बडतर्फ करताना गैरवर्तन किंवा अकार्यक्षमता याबाबतचा सर्वोच्च न्यायालयाचा अभिप्राय विचारात घेतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) चूक (2) (b) चूक

(3) (d) चूक (4) यापैकी कोणतेही नाही

Identify the **incorrect** statement about the Central Information Commission :

(a) Chapter three of Right to Information Act 2005 has the provisions for the Central Information Commission.

(b) President of India appoints the Information Commissioner on the advice of the Prime Minister.

(c) The tenure of Information Commissioner is 5 years and upto the age of 65 years.

(d) While terminating the Information Commissioner the President takes opinion of the Supreme Court about the misbehaviour or inefficiency.

Answer options :

(1) (a) incorrect (2) (b) incorrect

(3) (d) incorrect (4) None of the above

www.reliableacademy.com 9222333999

113. सर्वोच्च न्यायालयाचे मानवी हक्काबाबत गाजलेले खटले आणि दिलेले निर्णय याबाबत **योग्य** जोड्या जुळवा.

(a)	नंदिनी सत्पथी विरुद्ध पी.एल. दाणी	(i)	पोलीस मारहाणीत मरण पावलेल्या मुलांच्या आईस नुकसान भरपाई
(b)	प्रेम शंकर शुक्ला विरुद्ध दिल्ली व्यवस्थापन	(ii)	व्यक्ती स्वातंत्र उल्लंघनाविरुद्ध नुकसान भरपाई
(c)	रूदुल शहा विरुद्ध बिहार सरकार	(iii)	आरोपीला वकील नेमण्यास परवानगी
(d)	सहेली विरुद्ध दिल्ली पोलीस आयुक्त	(iv)	आरोपीला बेड्या घालणे हे जुलमी वर्तन

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

Match the **correct** pairs about the famous trials of the Supreme Court regarding Human Rights :

(a)	Nandeeni Satpathi V/s P.L. Dani	(i)	Compensation to the mother of the dead for being beaten by the Police
(b)	Prem Shankar Shukla V/s Delhi Management	(ii)	Compensation against the violation of Individual freedom
(c)	Rudul Shah V/s Bihar Government	(iii)	Permission of appointing lawyer to the accused.
(d)	Saheli V/s Delhi Police Commissioner	(iv)	Cuffing the accused (putting the handcuffs) is a despotic act.

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

---

114. 'टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्सेस ने केलेल्या पाहणीनुसार वृद्धांना जास्तीत जास्त भेडसावणाऱ्या समस्या कोणत्या आहेत ?

(a) आर्थिक समस्या (b) आरोग्य व वैद्यकीय समस्या

(c) वेळ कसा घालवावा (d) एकटेपणा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (a) आणि (c) (3) (b) आणि (d) (4) (c) आणि (d)

As per the survey of 'TATA Institute of Social Sciences' which are the most severe problems faced by the Aged People ?

(a) Financial problems (b) Health and medical problems

(c) How to spend the time (d) Loneliness

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (a) and (c) (3) (b) and (d) (4) (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

115. पुढीलपैकी कोणत्या शहरात संयुक्त राष्ट्रांची अधिकृत कार्यालये आहेत ?

(1) वॉशिंग्टन, मॉस्को, लंडन, बिजिंग

(2) टोकियो, मुंबई, माद्रिद, दिल्ली

(3) न्यूयॉर्क, जिनेव्हा, व्हिएन्ना, नैरोबी

(4) लॉस-ऍंजेलिस, ब्राझिलिया, कोलकोत्ता, पॅरीस

In which of the following cities are the authorised offices of the United Nations ?

(1) Washignton, Mascow, London, Beijing

(2) Tokyo, Mumbai, Madrid, Delhi

(3) Newyork, Geneva, Vienna, Nairobi

(4) Los - Angeles, Brasiliya, Kolkata, Paris

---

116. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या आमसभेने 16 डिसेंबर 1966 रोजी मानवी हक्कांबाबत स्विकारलेल्या प्रसंविदेसंबंधी खालीलपैकी **बरोबर** विधाने ओळखा.

(a) आर्थिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक हक्कांची आंतरराष्ट्रीय सनद

(b) व्यक्तीस्वातंत्र्य व मतदानाच्या हक्कांची आंतरराष्ट्रीय सनद

(c) राजकीय व नागरी हक्कांची आंतरराष्ट्रीय सनद

(d) धार्मिक संस्थात्मक हक्कांची आंतरराष्ट्रीय सनद

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) बरोबर
(2) (a) आणि (c) बरोबर
(3) (a), (b) आणि (c) बरोबर
(4) सर्व बरोबर

Identify the correct statement regarding the covenants adopted by the UN General Assembly on 16th December 1966 on Human Rights. .

(a) International Covenants on Economical, Social and Cultural Rights.

(b) International Covenants on Personal Liberty and Right to Vote.

(c) International Covenants on Political and Civil Rights.

(d) International Covenants on Religious Organization Rights.

Answer options :

(1) (a) and (b) are correct
(2) (a) and (c) are correct
(3) (a), (b) and (c) are correct
(4) All are correct

---

www.reliableacademy.com 9222333999

117. राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाचा अध्यक्ष व सदस्यांची निवड करणाऱ्या समितीत खालीलपैकी कोण असतात ?

(a) लोकसभेचा सभापती
(b) राज्यसभेचा उपसभापती
(c) लोकसभेचे विरोधी पक्ष नेते
(d) राज्यसभेचे विरोधी पक्ष नेते
(e) भारताचे गृहमंत्री
(f) भारताचे पंतप्रधान
(g) समाज कल्याण मंत्री

वरीलपैकी कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a), (c), (d), (f)
(2) (b), (c), (f), (g)
(3) (a), (b), (c), (d), (e), (f)
(4) (a), (b), (c), (d), (f), (g)

Who amongst the following form the selection committee to elect the President and Members of National Human Rights Commission ?

(a) The Chairman of Loksabha
(b) Vice Chairman of Rajyasabha
(c) The opposition leader of Loksabha
(d) The opposition leader of Rajyasabha
(e) The Home Minister
(f) The Prime Minister of India
(g) The Minister of Social Welfare

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a), (c), (d), (f)
(2) (b), (c), (f), (g)
(3) (a), (b), (c), (d), (e), (f)
(4) (a), (b), (c), (d), (f), (g)

---

118. भारताचे आसियान राष्ट्राविषयीचे कोणते धोरण 'लुक ईस्ट' म्हणून ओळखले जाते ?

(a) आसियानच्या सदस्य राष्ट्राबरोबर राजकीय संबंध विकसित करणे
(b) विज्ञान, तंत्रज्ञान, व्यापार, गुंतवणूक, पर्यटन अशा क्षेत्रामध्ये सहकार्य वाढविणे
(c) सामाजिक व सांस्कृतिक वातावरण वाढविण्याबाबत प्रयत्न करणे
(d) आसियान राष्ट्राबरोबर संरक्षण संबंध प्रस्थापित करणे

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) फक्त (a)
(2) (a), (b) आणि (c)
(3) (b), (c) आणि (d)
(4) (a), (b) आणि (d)

Which Policy of India about ASEAN nations is identified as 'Look East' ?

(a) To develop political relations with ASEAN member nations.
(b) To increase co-operation in areas of science, technology, trade, investment, tourism.
(c) To strive towards enhancing social and cultural atmosphere.
(d) To establish defence relations with ASEAN nations.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only
(2) (a), (b) and (c)
(3) (b), (c) and (d)
(4) (a), (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

119. जागतिक मानवी हक्काच्या जाहीरनाम्यातील पहिल्या कलमात खालीलपैकी कशाचा समावेश आहे ?
   (a) सर्व मानव जन्मताच प्रतिष्ठा व हक्कांमध्ये स्वतंत्र आणि समान आहेत.
   (b) कोणत्याही बाबतीत भेदभाव न करता सर्व मानवास समान अधिकार व स्वातंत्र्य आहे.
   (c) प्रत्येकास जीवित स्वातंत्र्य आणि संरक्षणाचा हक्क आहे.
   (d) प्रत्येकास गुलामगिरी व दास्यप्रथा प्रतिबंधाचा हक्क आहे.
   वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?
   (1) फक्त (a) (2) (b) आणि (c) (3) (b) आणि (d) (4) (c) आणि (d)

   Which of the following statements comprise the First Article of the Universal Declaration of Human Rights ?
   (a) All human beings are born free and equal in dignity and rights.
   (b) Everyone is entitled to all the rights and freedom without distinction of any kind.
   (c) Everybody has the right to life and security.
   (d) Everyone has the right to forbid slavery and servitude.
   Which of the statements given above is/are **correct** ?
   (1) Only (a) (2) (b) and (c) (3) (b) and (d) (4) (c) and (d)

---

120. संयुक्त राष्ट्रांनी मान्यता दिलेल्या विशेष बाल-हक्कानुसार पुढे दिलेल्या हक्कांचा त्यांच्या वयाच्या चढत्या क्रमानुसार (अर्भक ते बालक) योग्य तो क्रम लावा.
   (a) खेळण्याचा व बागडण्याचा हक्क
   (b) चांगली आरोग्य सेवा व काळजीचा हक्क
   (c) जन्मानंतर त्वरीत नोंद, नाव व राष्ट्रीयत्वाचा हक्क
   (d) सुयोग्य शिक्षणाचा हक्क
   योग्य क्रम :
   (1) (a), (b), (c), (d) (2) (c), (a), (b), (d)
   (3) (c), (b), (a), (d) (4) (d), (a), (c), (b)

   Arrange the following rights of the children agreed to by the United Nations, in accordance with the ascending age.
   (a) Right to play and frolic
   (b) Right to good health and care
   (c) Right to be registered immediately after birth, Name and Nationality
   (d) Right to proper education.
   Correct ascending age :
   (1) (a), (b), (c), (d) (2) (c), (a), (b), (d)
   (3) (c), (b), (a), (d) (4) (d), (a), (c), (b)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

121. खालील पैकी कोणते वाक्य **बरोबर नाही** ?

(a) राष्ट्रीय सामाजिक सुरक्षा संस्था (नॅशनल इन्स्टिट्युट ऑफ सोशल डिफेन्स) नवी दिल्लीत आहे.

(b) नॅशनल क्राईम रेकॉर्डस् ब्युरो नवी दिल्लीत आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्ही

Which one of the following statements is **incorrect** ?

(a) National Institute of Social Defence (NISD) is located at New Delhi.

(b) National Crime Records Bureau is located at New Delhi.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

122. खालीलपैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) श्रावण बाळ सेवा राज्य निवृत्ती वेतन योजने अंतर्गत रु. 21,000/- पर्यंत वार्षिक उत्पन्न असलेल्या कुटुंबातील लाभधारक सदस्याला फक्त रु. 400/- इतकी निवृत्ती वेतनाची रक्कम मिळते.

(b) या योजनेकरिता 60 वर्षापेक्षा अधिक वय असलेले निराधार पात्र आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्ही

Which one of the following statements is **correct** ?

(a) Pension amount for the beneficiaries with annual family income upto Rs. 21,000/- in the Shravan Bal Seva Rajya Nivrutti Vetan Yojana is Rs. 400/- only.

(b) Destitutes above 60 yrs. of age are eligible.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

123. खालीलपैकी कोणती विधाने **अयोग्य** आहेत ?

(a) दुर्गाबाई देशमुख वयाच्या 12 ते 22 व्या वर्षी बालिका हिंदी पाठशाळेच्या प्राचार्या होत्या.

(b) त्या निष्णात फौजदारी वकील होत्या.

(c) आंध्र महिला सभेची स्थापना त्यांनी केली.

(d) त्यांना 1975 मध्ये पद्मभूषण पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

(e) त्या प्रौढशिक्षण परिषदेच्या अध्यक्ष होत्या.

(f) त्या राष्ट्रीय स्त्री शिक्षण परिषदेच्या अध्यक्षा होत्या.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (d) आणि (e) (3) (b) आणि (c) (4) फक्त (f)

Which of the following statements are **incorrect** ?

(a) Durgabai Deshmukh was the Principal of Balika Hindi Pathshala from her age of 12 to 22.

(b) She was a leading criminal lawyer.

(c) Andhra Mahila Sabha was founded by her.

(d) She was awarded Padma Bhushan in 1975.

(e) She was Chairman of the council for Adult Education.

(f) She was Chairman of the National Council for Womens Education.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) (d) and (e) (3) (b) and (c) (4) Only (f)

---

124. खालील विधानांपैकी कोणते **चुकीचे** आहे ?

(a) थाई भाषेतील 'फायलिन' या संज्ञेचा अर्थ आपत्ती असा लाहे.

(b) त्या आधीचे चक्रीवादळ जे भारतीय उपमहाद्वीपात बांगलादेशमधे झाले त्यास नाव महासेन देण्यात आले जे मलेशियाने सुचविले होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्हीही नाही (4) दोन्ही

Which of the following statements is **incorrect** ?

(a) 'Phailin' a term in Thai language means disaster.

(b) The previous cyclone to hit the Indian subcontinent in Bangladesh was named Mahasen by Malaysia.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

125. खालील विधानांपैकी कोणती **खरी** आहेत ?

(a) 1990 च्या राष्ट्रीय महिला आयोग कायद्याप्रमाणे केंद्र सरकारने निर्देशित करावयाच्या सात सदस्यांपैकी किमान दोन जागा अनुसूचित जाती आणि जमातींसाठी राखीव असतात.

(b) एक अनुसूचित जातीचा तर दुसरा अनुसूचित जमातीचाच असावयास हवा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्हीही नाहीत (4) दोन्ही

Which of the following statements are **correct** ?

(a) According to the National Commission for Women Act 1990, out of the seven members nominated by the central government at least two seats are reserved for scheduled castes and scheduled tribes.

(b) One has to be from SC and the other from ST.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

126. खालील विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?

(a) 2013 मधील हैयान या चक्रीवादळाचा सर्वाधिक परिणाम फिलीपाइन्स या देशावर झाला.

(b) फिलीपाईन्स दक्षिण अटलांटिक महासागरात आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) काहीही नाही (4) दोन्ही

Which one of the following statements is **correct** ?

(a) Philippines was the most affected country by Typhoon Haiyan in 2013.

(b) Philippines is located in Southern Atlantic Ocean.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

127. खालील पैकी कोणते अपंगत्व पी. डब्ल्यु. डी. 1995 कायद्यामध्ये समाविष्ट केलेले नाही ?

(a) अल्प दृष्टी (b) मती मंद

(c) बहिरेपणा (d) मानसिक आजार

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b)

(3) (a) (b) आणि (d) (4) वरील तिन्हींपैकी कोणतेही नाही

Which of the following disabilities are not included in the PWD Act 1995 ?

(a) Low vision (b) Mental retardation

(c) Hearing impairment (d) Mental illness

Answer Options :

(1) Only (a) (2) (a) and (b)

(3) (a), (b) and (d) (4) None of the above three

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

128. खालीलपैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) आंतरराष्ट्रीय श्रमिक संघटनेची स्थापना लिस्बन कराराप्रमाणे करण्यात आली.

(b) तिने जागतिक युद्ध II संपविले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) काहीही नाही (4) दोन्ही

Which one of the following statements is **correct** ?

(a) The International Labour Organisation was established as a part of the Treaty of Lisbon.

(b) It ended the World War II.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

129. खालीलपैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) वृद्धत्वासंबंधीचे दुसरे जागतिक अधिवेशन लिस्बनमध्ये साल 2002 मध्ये भरले होते.

(b) याकरता ठरविलेला लोगो सन 1999 च्या वयस्क लोकांकरताच्या आंतरदेशीय वर्षाच्या लोगोपासून घेतला गेला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्ही

Which one of the following statements is **correct** ?

(a) Second World Assembly on Ageing was held in Lisbon in 2002.

(b) The logo design was an adaptation of the logo of the International year of Older Persons 1999.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

130. खालीलपैकी कोणते विधान **योग्य** नाही ?

(a) कंत्राटी कामगार (नियंत्रण आणि निर्मुलन) कायदा त्या घटकांना लागू आहे ज्यात 30 किंवा अधिक कामगार आहेत.

(b) कंत्राटी कामगार कायदा त्या घटकांना लागू नाही ज्यात काम अधून मधून किंवा हंगामी स्वरुपाचे असते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्ही

Which one of the following statements is **not correct** ?

(a) The Contract Labour (Regulation and Abolition) Act is applicable to those units employing thirty or more workmen.

(b) The Contract Labour Act is not applicable to the units where the work is of intermittent or casual nature.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

131. ''अस्पृश्यता हा हिंदू समाजाचा गँगरीन ग्रस्त अवयव आहे आणि तो दूर करण्यासाठी उपाययोजना केली नाही तर समाज पंगू होईल आणि .... नष्ट होईल.'' हे विधान खालीलपैकी कोणी केले ?

(1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (2) छ. शाहू महाराज
(3) महात्मा गांधी (4) पंडित मदन मोहन मालवीय

Who said, "Untouchability is a gangrenous limb of Hindu Society and if measures are not taken to remove it, the society would become crippled... it will ultimately perish".

(1) Dr. Babasaheb Ambedkar (2) Chh. Shahu Maharaj
(3) Mahatma Gandhi (4) Pandit Madan Mohan Malviya

---

132. खालीलपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(1) संयुक्त राष्ट्रांनी अपंग व्यक्तींच्या हक्कासंबंधीची अभिसंधी 2008 मध्ये स्वीकारली.
(2) संयुक्त राष्ट्रांच्या अधिवेशनात प्रथम दिवशी सर्वात अधिक सह्या या बाबीवर झाल्या आहेत.
(3) हा 21 व्या शतकातील प्रथम समग्र मानव हक्क करार मानला जातो.
(4) अपंग व्यक्तीबाबतचा दृष्टीकोन त्याने सुधारतो - ''परोपकाराचा विषय'' ते ''विषयांचा हक्क''.

Which one of the following statements is **incorrect** ?

(1) The convention on Rights of Persons with disabilities was adopted in 2008 by the UN.
(2) It had the highest number of signatories on the opening day in the history of a UNs convention.
(3) It is said to be the first comprehensive human rights treaty of the 21st century.
(4) It changes the perception about the persons with disabilities as "objects of charity" to "subjects with rights".

---

133. आंतरराष्ट्रीय श्रमिक संघटनेने एच.आय.व्ही./एड्स आणि कामगार जगासंबंधी मांडलेल्या आचारसंहिते मध्ये खालील मुद्द्यांसंबंधी मार्गदर्शन केले आहे :

(a) एच. आय. व्ही. / एड्स चा प्रसार रोखणे.
(b) कलंक किंवा लांछनाची भावना दूर करणे.
(c) बाधीत कामगारांची देखभाल आणि त्यांना आधार देणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) बरोबर आहे. (2) वरील सर्व विधाने बरोबर आहेत.
(3) (a) व (c) बरोबर आहेत. (4) फक्त (c) बरोबर आहे.

The ILO code of practice on HIV/AIDS and the world of work provides guidelines for the following areas of action :

(a) Prevention of HIV/AIDS
(b) Elimination of stigma
(c) Care and support for infected workers.

Answer Options :

(1) Only (a) is true (2) All the above are true
(3) (a) and (c) are true (4) Only (c) is true

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

134. पुढील विधानांवर विचार करा.

(a) अपंग व्यक्ती कायदा 1995, 1996 मध्ये अधिसूचित करण्यात आला.
(b) त्यामध्ये केंद्र, राज्य आणि स्थानिक शासनाच्या जबाबदाऱ्यांची यादी दिली आहे.
(c) या कायद्यामध्ये केंद्रीय पातळीवर एक मुख्य आयुक्त आणि प्रत्येक राज्यामध्ये एका आयुक्ताची तरतूद करण्यात आली आहे.
(d) मुख्य आयुक्तांना फौजदारी न्यायालयाचे अधिकार आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) वरील सर्व विधाने बरोबर आहेत. (2) फक्त (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत.
(3) फक्त (d) बरोबर आहे. (4) फक्त (c) बरोबर आहे.

Consider the following statements :

(a) The Persons with Disabilities Act, 1995 was notified in 1996.
(b) It enlists responsibilities which are placed on central, state and local governments.
(c) The act provides for a Chief Commissioner at the central level and a Commissioner in each state.
(d) The Chief Commissioner has the power of a criminal court.

Answer Options :

(1) All the above statements are correct (2) Only (a), (b) and (c) are correct
(3) Only (d) is correct (4) Only (c) is correct

135. खालीलपैकी कोणते विधान **चूक** आहे :

(1) राष्ट्रीय मागास वर्ग आयोग, सामाजिक न्याय व सक्षमीकरण मंत्रालयास इतर मागास वर्गाच्या केंद्रीय यादीत समावेश करण्याच्या जाती, उपजाती इ. बाबत सल्ला देतो.
(2) सामाजिक न्याय व सक्षमीकरण मंत्रालयांतर्गत मागास वर्ग विभाग, इतर मागास वर्गाच्या सक्षमीकरणासाठी धोरण ठरविणे, नियोजन करणे व कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीची काळजी घेतो.
(3) अक्षमता असलेल्या व्यक्तींच्या सक्षमीकरणाची जबाबदारी सामाजिक न्याय व सक्षमीकरण मंत्रालयावर आहे.
(4) अल्पसंख्यांकाच्या सक्षमीकरणाची (कल्याणाची) जबाबदारी सामाजिक न्याय व सक्षमीकरण मंत्रालयावर आहे.

Which one of the following statements is **incorrect** ?

(1) The National Backward Classes Commission tenders advice to the Ministry of Social Justice and Empowerment in respect of inclusion of castes, sub-castes etc. in the central list of OBCs.
(2) The Backward Classes Division in the Ministry of Social Justice and Empowerment looks after policy, planning and implementation of programmes for empowerment of OBCs.
(3) Ministry of Social Justice and Empowerment is responsible for empowerment of persons with disabilities.
(4) Ministry of Social Justice and Empowerment looks after welfare of minorities.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222233999

136. खालील दोन विधानांपैकी कोणते **बरोबर** आहे ?

(a) भारतातील कोळसा खाणींचे राष्ट्रीयीकरण दोन टप्प्यात झाले, पहिल्यांदा नॉन कोकींग कोळशाच्या खाणींचे झाले.

(b) कोकींग कोळशाच्या खाणींचे राष्ट्रीयीकरण सन 1972 मधे झाले व त्या हिंदुस्थान कोकिंग कोल लिमीटेड मध्ये विलीन झाल्या.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) काहीही नाही (4) दोन्ही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) The nationalisation of coal mines was done in two phases the first was that of non-coking coal mines.

(b) The coking coal mines were nationalised in 1972 and merged into Hindustan Coking Coal Limited.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

137. खालीलपैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) एक कामगार संघटना म्हणून 'सेवा' (एस. इ. डब्ल्यू. ए.) या संस्थेची नोंदणी 1982 साली करण्यात आली.

(b) ही गरीब स्त्रियांची संघटना पूर्ण रोजगारीकरिता आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्हीही

Which one of the following statements is **correct** ?

(a) SEWA was registered as a trade union in 1982.

(b) It is an organisation of poor women for full employment

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

138. माता-पिता आणि ज्येष्ठ नागरिक निर्वाह आणि कल्याण अधिनियम (2007) नुसार :

(a) ''मुले'' म्हणजे मुलगा, मुलगी, अल्पवयीन नातू आणि नात.

(b) ''पालक'' म्हणजे दत्तक पिता किंवा माता असा अर्थ होत नाही.

(c) ''ज्येष्ठ नागरिक'' म्हणजे साठ वर्षांचा किंवा त्यापेक्षा अधिक वयाचा कोणीही भारतीय नागरिक.

(d) ''निर्वाह'' या संकल्पनेत वैद्यकीय उपचारांचा समावेश होतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) बरोबर आहे. (2) फक्त (b) बरोबर आहे.

(3) फक्त (c) आणि (d) बरोबर आहे. (4) फक्त (a) आणि (d) बरोबर आहे.

According to Maintenance and Welfare of the Parents and Senior Citizens Act 2007 :

(a) "Children" includes son, daughter, minor grandson and grand daughter.

(b) "Parent" doesn't mean adoptive father or mother.

(c) "Senior citizen" means any citizen of India who is sixty years and above in age.

(d) "Maintenance" includes medical treatment.

Answer Options :

(1) Only (a) is true (2) Only (b) is true

(3) Only (c) and (d) are true (4) Only (a) and (d) are true

---

139. खालील विधानांपैकी कोणती **खरी नाहीत** ?

(a) भारतातील साठ वर्षांवरील स्त्रियांमध्ये पुरुषांपेक्षा वैधव्याचे प्रमाण खूप अधिक आहे कारण

(i) स्त्रिया त्यांच्यापेक्षा वयाने खूप वर्षांनी मोठे असणाऱ्या पुरुषांशी विवाह करतात.

(ii) बऱ्याच स्त्रिया पुनर्विवाह करत नाहीत.

(iii) स्त्रियांचे आयुर्मान पुरुषांपेक्षा अधिक असते.

(b) सन 1991 मध्ये वैधव्य गाठलेल्या स्त्रिया पुरूषांपेक्षा दुप्पट होत्या.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्हीही नाही (4) दोन्ही

Which of the following statements are **incorrect** ?

(a) Incidence of widowhood is much higher among sixty plus females in India than in males as :

(i) Women get married to men older by several years.

(ii) Most of the women do not remarry.

(iii) Women live longer.

(b) In 1991 there were two times as many widowed females as widowed males.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

140. खालीलपैकी कोणते विधान **योग्य नाही** ?

(a) बाबा आमटेंना 1999 साली अंतर्राष्ट्रीय गांधी शांतता पुरस्कार मिळाला.

(b) या पुरस्काराची सुरुवात महात्मा गांधींच्या 120 व्या जयंती दिनी झाली होती.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्हीही

Which one of the following statements is **incorrect** ?

(a) Baba Amte received International Gandhi Peace Prize in 1999.

(b) The prize was launched on the occasion of 120th anniversary of Mahatma Gandhi.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

141. पुढील कोणती विधाने **खरी** आहेत ?

(a) राष्ट्रीय आरोग्य विमा योजने अंतर्गत रूग्णालयातील उपचारांचा खर्च दिला जातो तसेच प्रत्येक खेपेस रू. 100/- याप्रमाणे जास्तीत जास्त रू. 1000/- इतका प्रवास खर्चही दिला जातो.

(b) रूग्णालयातील उपचाराचा खर्च एका पाच सदस्यीय कुटुम्बाकरीता रू. 30,000/- मानला जातो.

(c) शासन हप्ता भरते : केन्द्र 80% तर राज्य 20%

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (a),(b) आणि (c)

Which of the following statements are **correct** ?

(a) Rashtriya Swasthya Bima Yojana provides cover for hospitalisation expenses. Transportation charges are also covered upto a maximum of Rs. 1000 with Rs. 100/- per visit.

(b) Hospitalization expenses are covered upto Rs. 30,000/- for a family of five.

(c) Govt. pays the premium : central 80% and state 20%.

Answer Options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

---

142. खालील विधानांपैकी कोणते **खरे** नाही ?

(a) 'दी स्टेट ऑफ वर्ल्डस् चिल्ड्रेन रिपोर्ट' (जगातील बालकांची स्थिती) युनिसेफ ने 2014 चा प्रसिद्ध केला. त्याचे शीर्षक आहे - 'विकलांग बालके'.

(b) जो युनिसेफ ने 2013 मध्ये प्रसिद्ध केला त्याचे शीर्षक होते - संख्येने प्रत्येक बालक महत्वाचा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्हीही नाही (4) दोन्ही

Which one of the following statements is **incorrect** ?

(a) 'The State of world's children' report has been published by the UNICEF in 2014 with a title - Children with Disabilities.

(b) That published in 2013 had the title - In Numbers every child counts.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 02228233999

143. प्रधानमंत्री ग्रामोदय योजनेअंतर्गत (ग्रामीण आवास) खालील पैकी कोणाच्या नावावर घर केले जाते ?

(a) लाभार्थी कुटुंबातील महिला सदस्याच्या नावावर
(b) लाभार्थी कुटुंबातील नवरा आणि बायको अशा दोघांच्या नावावर
(c) फक्त लाभार्थी कुटुंबातील ज्येष्ठ पुरुष सदस्याच्या नावावर
(d) लाभार्थी कुटुंबातील कोणत्याही पुरूष सदस्याच्या नावावर

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) बरोबर आहे (2) (c) बरोबर आहे
(3) (b) बरोबर आहे (4) फक्त (a) बरोबर आहे

In the Pradhan Mantri Gramodaya Yojana (Gramin Awaas) the allotment of the house is made in the name of _________.

(a) Female member of the beneficiary household.
(b) Both husband and wife from the beneficiary family.
(c) Eldest male member of the beneficiary household only.
(d) Any male member of the beneficiary family.

Answer Options :

(1) (a) and (b) are right answers (2) (c) is the right answer
(3) (b) is the right answer (4) Only (a) is the right answer

---

144. गाडगीळ सुत्राबाबत काय **खरे नाही** ?

(a) राज्यांच्या योजनांना दिल्या जाणाऱ्या केंद्रीय मदतीचे योग्य वाटप करण्यासाठीचे गाडगीळ सूत्र प्रथमत: 1969 मध्ये मांडले गेले.
(b) गाडगीळ सूत्र सर्वप्रथम चौथ्या व पाचव्या योजनांकरता जसेच्या तसे वापरले गेले.
(c) या सुत्रामध्ये 1980 साली सुधारणा करण्यात आल्या.
(d) 1991 मध्ये हे सुत्र सुधारले गेले ते गाडगीळ-मुखर्जी सूत्र म्हणून ओळखले जाते.
(e) 1991 मध्ये सुधारले गेलेले सूत्र प्रथम विशेष वर्गवारी राज्यांकरता अनुदान वेगळे काढते.
(f) त्यानंतर 20% अनुदान केंद्रीय अनुदानित योजनांकरता वेगळे केले जाते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b) आणि (c) (2) फक्त (b) (3) (e) आणि (f) (4) फक्त (f)

What is **not true** of the 'Gadgil Formula' ?

(a) The Gadgil Formula for allocation of central assistance to state plans was originally evolved in the year 1969.
(b) The Gadgil Formula was used as such for the IV and V plans.
(c) This formula was modified in 1980
(d) The formula revised in 1991 is called Gadgil Mukherjee Formula.
(e) The formula as revised in 1991 first sets apart funds for special category states.
(f) Then it sets apart 20% funds for centrally aided schemes.

Answer Options :

(1) (b) and (c) (2) (b) alone (3) (e) and (f) (4) (f) alone

---

www.reliableacademy.com 9222333999

145. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर नाही** ?

(1) 1983 मध्ये कौटुंबिक समुपदेशन केंद्राची योजना केंद्रीय सामाजिक मंडळामार्फत कार्यान्वित झाली.

(2) 75 : 25 तत्त्वावर, स्वयंसेवी संस्थांना केंद्र चालविण्यासाठी पूर्वी रु. एक लाखाचे अनुदान दिले ज्ञात होते.

(3) टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायंसेस ने योजनेचे मुल्यांकन केले व शासनाने योजना सुधारली.

(4) आता केंद्र पोलीस मुख्यालयात, तुरुंगात व रेड लाईट एरिया करताही चालवले जाते.

Which one of the following statements is **incorrect** ?

(1) The scheme of family counselling centres was implemented by CSWB in 1983.

(2) Earlier a grant of Rs. 1 lakh was given to voluntary organizations for running the centres on 75 : 25 basis.

(3) The scheme was evaluated by Tata Institute of Social Sciences and the Govt. revised the scheme.

(4) The centres are now being run in Police Headquarters, Jails and for Red Light Areas too.

---

146. केंद्रीय ग्राहक संरक्षण आयोगाचे अध्यक्ष हे _________ असतात.

(1) सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश

(2) उच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश

(3) केंद्र सरकारमध्ये ग्राहक संरक्षण खात्याचा पदभार असणारे मंत्री

(4) पंतप्रधान

The Chairman of the Central Consumer Protection Council is :

(1) Judge, Supreme Court

(2) Judge, High Court

(3) Minister incharge of the Consumer Affairs in the Central Govt.

(4) Prime Minister

---

147. खालील विधानांवर विचार करा.

(a) लवादाचा कायदा 1940 मधील तरतुदी ग्राहक मंचास लागू नाहीत.

(b) जी व्यक्ती वस्तुची खरेदी व्यापारी कारणाकरीता करते ती ग्राहक या कक्षेत येत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) दोन्हीही वाक्ये चुकीची आहेत.

(2) वाक्य (a) बरोबर आहे आणि वाक्य (b) चुकीचे आहे.

(3) दोन्हीही वाक्ये बरोबर आहेत.

(4) वाक्य (a) चुकीचे आहे आणि वाक्य (b) बरोबर आहे.

Consider the following statements :

(a) The provisions of the Arbitration Act, 1940 are not applicable to Consumer Forums.

(b) A person who obtains goods for any commercial purpose is not a consumer.

Answer Options :

(1) Both the statements are false.

(2) Statement (a) is true and statement (b) is false.

(3) Both the statements are true.

(4) Statement (a) is false and statement (b) is true.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

148. खालीलपैकी कोणत्या न्यायालयीन प्रकरणात असे आव्हान केले आहे की, लोकसभेस ग्राहक न्यायसभेची समांतर परंपरा असलेला शासनप्रकार स्थापित करणेची कायदेशीर कार्यक्षमता नाही.

(1) स्प्रींग मेडॉज् हॉस्पीटल वि. हारजल अहलुवालिया

(2) कर्नाटक राज्य वि. विश्वभारती हौ. को. सोसा. आणि इतर

(3) अशोक कुमार सिंग वि. मेसर्स गुजरात सायकल्स लि.

(4) शोबा ग्लोबल वि. एअर इंडिया.

In which of the following cases, it was challenged that the parliament has no legislative competence to establish a parallel hierarchy of consumer courts ?

(1) Spring Meadows Hospital Vs Harjal Ahluwalia.

(2) State of Karnataka Vs Vishwabharati House Building Coop. Society and others

(3) Ashok Kumar Singh Vs M/S. Gujarat Cycles Ltd.

(4) Shoba Global Vs Air India.

---

149. जिल्हा ग्राहक मंचाच्या संदर्भात खालील पैकी कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?

(a) जिल्हा ग्राहक मंचामधे पाच सभासद असतात.

(b) या मंचात स्त्रियांसाठी राखीव जागा नाहीत.

(c) एक कोटी पर्यंतच्या तक्रारी मंच हाताळू शकते.

(d) या मंचाची स्थापना केंद्र सरकार करते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) सर्व विधाने सत्य आहेत. (2) (a) आणि (c) विधाने सत्य आहेत.

(3) (b) सत्य आहे. (4) वरील सर्व विधाने असत्य आहेत.

Which of the following statements are "**True**" in case of a District Forum ?

(a) There are five members in the district forum.

(b) No seat is reserved for women.

(c) Monetary jurisdiction of the district forum is upto one crore.

(d) District forum is established by the central government.

Answer Options :

(1) All the above are true (2) (a) and (c) are true

(3) (b) is true (4) All the above are false/untrue

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922233999

150. ग्राहक संरक्षण कायद्यामधे असलेल्या ''सेवेच्या'' व्याख्येत खालीलपैकी कोणत्या सेवा अंतर्भूत नाहीत ?

(a) बँकेने दिलेल्या सेवा
(b) सरकारी इस्पितळात मिळालेली वैद्यकीय सेवा
(c) वीजपुरवठा
(d) खाजगी शिकवणी.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b) आणि (d) फक्त
(2) (d) फक्त
(3) (b) (c) आणि (d) फक्त
(4) वरील सर्व

Within the definition of "Service" under Consumer Protection Act, which of the following services are **not** included ?

(a) Banking Services.
(b) Medical treatment received in Govt. Hospital.
(c) Supply of electricity.
(d) Private tuition.

Answer Options :

(1) (b) and (d) only
(2) (d) only
(3) (b), (c) and (d) only
(4) All the above

- o 0 o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल, यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL

www.reliableacademy.com 9222339999

परीक्षेचे नांव : राज्य सेवा (मुख्य) परीक्षा- २०१४

विषय : सामान्य अध्ययन III **परीक्षेचा दिनांक : १ जून, २०१४**

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत “**राज्य सेवा (मुख्य) परीक्षा-२०१४**” या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली आहे. सदर उत्तरतालिकेतील प्रश्न-उत्तरांसंबंधी उमेदवारांना निवेदन करावयाचे असल्यास त्यांनी अधिप्रमाणीत स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन परीक्षेचे नाव, प्रश्नसंच, प्रश्नक्रमांक यांच्या उल्लेखासह पेपर क्रमांकनिहाय (I, II, III, IV) स्वतंत्र कागदावर आपले लेखी निवेदन तयार करुन अशी सर्व निवेदने एकाच पाकीटातून उपसचिव (गोपनीय), महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, बँक ऑफ इंडिया बिल्डिंग,३ रा मजला, महात्मा गांधी मार्ग, मुंबई ४०० ००१, या पत्त्यावर टपालाने पाठवावे. यासंदर्भात दि. १७ जून, २०१४ पर्यंत आयोगाकडे प्राप्त झालेल्या निवेदनांचीच दखल घेतली जाईल. तद्नंतर आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	4	3	3	4
2	1	1	3	1
3	4	3	2	2
4	1	2	1	1
5	1	3	1	4
6	4	1	3	1
7	4	4	1	2
8	4	4	3	3
9	2	3	1	4
10	2	4	3	2
11	2	1	2	1
12	2	2	4	3
13	4	1	1	1
14	4	4	3	1
15	4	4	4	3
16	1	4	4	3
17	1	2	2	2
18	2	1	2	4
19	3	4	3	1
20	3	1	4	3
21	3	1	4	3
22	3	4	3	3
23	3	3	2	3
24	3	4	3	2
25	4	2	3	4

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	3	3	1	4
27	1	1	3	4
28	3	3	1	3
29	3	2	4	1
30	1	3	1	4
31	3	3	3	3
32	1	4	4	3
33	3	3	4	1
34	1	2	4	3
35	3	1	3	4
36	4	3	1	1
37	3	3	2	4
38	2	3	1	1
39	1	1	2	3
40	1	1	4	2
41	2	2	3	2
42	3	2	2	2
43	3	3	2	1
44	2	4	1	1
45	2	2	3	2
46	3	2	2	3
47	1	1	2	3
48	1	3	3	3
49	4	2	3	2
50	3	2	2	2

www.reliableacademy.com 9922333999

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	3	1	2	2
52	4	3	2	3
53	3	3	2	2
54	2	2	3	2
55	3	3	2	1
56	2	1	2	2
57	2	3	1	1
58	2	1	1	4
59	1	2	3	3
60	2	2	1	1
61	2	3	4	4
62	1	1	4	3
63	1	2	3	3
64	2	4	2	2
65	2	2	1	2
66	3	4	3	1
67	1	3	3	3
68	3	1	1	3
69	1	3	1	3
70	3	2	1	4
71	2	3	4	3
72	2	1	1	3
73	3	1	2	3
74	1	1	3	4
75	2	3	3	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	1	1	3	1
77	1	4	3	3
78	1	3	2	1
79	4	1	2	3
80	4	3	4	1
81	2	3	3	1
82	1	2	3	2
83	4	4	3	2
84	3	1	1	4
85	1	1	1	2
86	4	2	2	1
87	3	2	1	4
88	2	3	2	2
89	3	1	4	4
90	3	3	3	3
91	1	3	1	1
92	3	4	4	1
93	1	2	4	1
94	3	4	1	1
95	4	1	1	2
96	2	4	3	3
97	4	3	3	1
98	3	1	3	4
99	3	2	4	2
100	4	2	4	1

www.reliableacademy.com 9422333999

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
101	4	4	3	1
102	2	2	4	3
103	1	3	3	2
104	4	3	1	3
105	3	1	1	3
106	1	3	2	4
107	3	2	1	3
108	3	1	3	2
109	2	3	2	2
110	3	4	2	4
111	3	2	4	3
112	2	3	3	3
113	1	3	2	1
114	2	4	2	3
115	3	3	1	2
116	2	4	3	4
117	3	2	4	4
118	4	3	4	3
119	1	1	3	2
120	3	3	3	3
121	3	3	4	3
122	3	4	2	3
123	2	1	2	1
124	4	2	3	3
125	2	3	3	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
126	1	1	4	2
127	4	2	1	3
128	3	1	4	2
129	2	2	3	4
130	1	3	2	4
131	3	3	2	1
132	1	4	2	2
133	2	2	1	3
134	2	2	3	1
135	4	1	2	3
136	3	4	3	2
137	2	3	1	4
138	3	2	2	2
139	2	2	2	2
140	2	2	1	2
141	1	3	1	1
142	4	3	3	4
143	1	2	4	2
144	3	4	3	2
145	2	1	2	3
146	3	3	3	1
147	3	1	1	3
148	2	2	3	2
149	4	4	2	4
150	1	3	4	3

www.reliableacademy.com 9222333099